

Beteckning: Rel C vt 2008:2

Institutionen för humaniora och samhällsvetenskap

Bilden av Muhammed

En jämförelse av bilden hos några troende muslimer och
den man finner i religionshistorisk litteratur

Sukru Derin
Januari 2008

C-uppsats, 15 högskolepoäng
Religionsvetenskap

Religionsvetenskap C
Handledare: Olov Dahlin
Examinator: Jari Ristiniemi

Högskolan i Gävle

Institutionen för humaniora och samhällsvetenskap

Religionsvetenskap C, uppsats 15hp

Sukru Derin

Handledare: Olov Dahlin

Bilden av Muhammed

En jämförelse av bilden hos några troende muslimer
och den man finner i religionshistorisk litteratur

Innehållsförteckning:

Inledning.....	3
Syfte och frågeställning.....	3-4
Metod.....	4
Material.....	4
Disposition.....	5
Redovisning.....	5
Bilden av Muhammed i den religionshistoriska litteraturen.....	5
<i>Presentation av Arabien.....</i>	<i>5-6</i>
<i>Arabien och dess grannar.....</i>	<i>6-7</i>
<i>Persien.....</i>	<i>7</i>
<i>Bysans.....</i>	<i>7-8</i>
<i>Muhammed.....</i>	<i>8</i>
<i>Bland beduiner och kameldrivare.....</i>	<i>8-9</i>
<i>Make, far och sökare.....</i>	<i>9-11</i>
<i>Uppenbarelsen och utvandringen från staden Mecka.....</i>	<i>11-14</i>
<i>Profeten i staden Medina.....</i>	<i>14-15</i>
<i>Kriget mot Mecka från den säkra basen i staden Medina.....</i>	<i>15-18</i>
Bilden av Muhammed i intervjuerna.....	18-25
<i>Bilden av Muhammed i min egen uppväxtmiljö.....</i>	<i>25-28</i>
Analys.....	28-32
Sammanfattning.....	33
Källförteckning.....	34
Intervjuer.....	34

Inledning

Islam väcker fortfarande starka känslor hos många människor. I ett område som Mellanöstern påverkar religionen människornas vardag på många olika sätt. Till exempel under en fredags bön är moskéer¹ fulla med bedjande människor i de flesta muslimska länderna. Det lugn och ro som man märker hos en enkel bedjande muslim under en bön är intressant att se. Till och med i de mest fattiga, härjade konfliktområdena fungerar en del muslimska grupper, bland annat, även som en social och ekonomisk organisation för att hjälpa de utsatta människorna.

Men religionen islam kan också bli ett effektivt vapen, till exempel när man väljer sida i olika slags konflikter. De flesta religiösa personer eller organisationer som väljer sida i olika konflikter brukar hänvisa till Gud, Muhammeds *sunna*² och islams heliga bok Koranen för att rättfärdiga sina handlingar. Man är alltid mån om (åtminstone på papperet och i uttalanden) hänvisa att man följer Muhammeds ”exempel”.

Muhammed är den sista profeten, enligt islam. Hos troende muslimer var han den perfekta människan som hade de ädlaste egenskaperna vilka Gud hade skänkt honom. För andra var han en ny religionsstiftare med stora religiösa och politiska egenskaper. Och för en del andra var han en kontroversiell person som använde en del manipulativa, våldsamma och cyniska egenskaper för att nå sitt mål.

Det finns idag en del terrorgrupper som kallar sig muslimer, som använder sig av dem mest bestialiska handlingar och hänvisar till Koranen och Muhammeds *sunna*. En del muslimska länder som styrs av ett strängt teokratiskt styre som förtrycker, skrämmer, dödar människor i sitt eget land rutinmässigt, även då och då försöker man utomlands. Ett exempel är Humaeynis (Irans religiösa ledare efter revolutionen 1979) välkända *fetva*,³ det vill säga dödsdomen över den kände brittiske författaren Salman Rusdhi för att man påstår att han kränkte Koranen och Profeten Muhammed genom att skriva romanen ”Satansverserna”. Publiceringen av Muhammedkarikatyrerna i olika länder i Europa väckte också ovanliga starka reaktioner hos en del muslimer.

Jag är själv sunnimuslim men har inte praktiserat de ritualer som en troende muslim dagligen gör. Jag har dock alltid haft bra kontakt med troende muslimer. Jag har även träffat bekännare till olika inriktningar inom islam, bekännare till kristendomens olika inriktningar och människor som bekänner sig till religionen jezidism (som tror på en enda Gud men högaktar ängeln Melek Tawus, som beskrivs mycket negativt i de abrahamiska religionerna) i olika länder i Mellanöstern. För mig känns det viktigt att komplettera det religiösa inifrån-perspektivet med ett utifrån-perspektiv som gör att man får lite mer distans till sin egen tro och samtidigt får en större tolerans till andras tro.

Syfte och frågeställning

Mitt syfte med denna uppsats är att undersöka hur bilden av Muhammed ser ut hos några troende sunnimuslimer⁴ i Stockholm i jämförelse med den bild som framkommer vid en

¹ *Moské*: Centrum för muslimsk gudsdyrkan.

² *Sunna*: Muhammeds normativa praktik eller exemplariska beteende.

³ *Fetva*: En muftis (specialist på islamisk rätt) rättsuppfattning eller rättsliga avgörande i en islamisk rättsfråga.

⁴ Den största och genom historien dominerande gruppen inom islam (90%) betecknar sig själva *ahl al-sunna*

genomläsning av religionshistorisk litteratur. Det är dessa två bilder av Muhammed jag vill undersöka i uppsatsen.

Min frågeställning blir därför: Finns det någon skillnad i synen på vem Muhammed var hos troende muslimer och i religionshistorisk litteratur? Vilka är i så fall skillnaderna? Hur kan man förklara dem?

Metod

Jag har skaffat kunskap till min uppsats genom att undersöka olika källor. För att få ett inifrånperspektiv på vem Muhammed var, har jag valt att intervjua några troende muslimer. De praktiserar sina religiösa ritualer noga och är mer eller mindre aktiva i olika muslimska samfund här i Stockholm. Med hjälp av intervjuer bland muslimer tänkte jag försöka komma fram till den Muhammedbild som finns bland troende muslimer. Den andra bilden av Muhammed bygger på en undersökning av böcker och biografier som är skrivna av olika författare och forskare, främst religionshistoriker. De böcker som jag valde att undersöka om Muhammed är skrivna av författare som inte bekänner sig till religionen islam. På detta sätt framträder ett utifrånperspektiv på vem Muhammed var.

Jag jobbar i ett företag som har personal med många olika etniska, religiösa och kulturella bakgrunder. Det var inte svårt att försöka hitta en del religiösa eller aktiva personer i olika muslimska samfund eller föreningar. Det finns många människor i Stockholm med muslimsk bakgrund, de flesta är inte aktiva i sina religiösa plikter eller har en sekulär syn, men jag valde de religiöst aktiva, det vill säga de som är noga med sina religiösa plikter och är aktiva i samsfunds- och föreningslivet.

Material

Mina undersökningar om Muhammeds bild handlar om intervjuer bland en del troende muslimer och studier av några religionshistoriska böcker som jag nämnd ovan. Här nedan vill jag kort nämna det material som jag valde för att undersöka om Muhammed och varför.

Karen Armstrong är en före detta nunna och välkänd religionshistoriker. I en svenska kontext är Christer Hedin en väletablerad och aktuell religionshistoriker. Maxime Rodinson kallar sig ateist och Barnaby Rogerson är journalist och arkeolog. Tor André och Geo Widengren är båda äldre religionshistoriker. Jag har läst att Muhammed kritiseras och framställs negativt i en del gamla biografiböcker. För att undersöka detta har jag valt att läsa O. E. Lindgrens bok från 1897. Jag tycker att jag på detta sätt fått ett bredare utifrånperspektiv när det gäller bilden av Muhammed.

Mina intervjupersoner är sju män (alla jobbar och har familj) och tre kvinnor (jobbar och studerar). Mina frågor handlade om Muhammeds religiösa och andliga upplevelser, hans religiösa budskap, hans konflikter och hans relationer med människor. Jag hade dessutom någon fråga om intervjupersonens egen uppväxtmiljö. Eftersom jag själv är uppvuxen i en muslimsk miljö har jag valt att ta med mina egna upplevelser som barn och tonåring därifrån och den bild av Muhammed som jag har med mig.

Wa-l-djama; "sunna och komunitetens folk".

Disposition

Efter uppsatsens inledande delar, presenterar jag först resultatet av litteraturgenomgången eftersom det samtidigt ger läsaren en historisk bakgrund till personen Muhammed och den tid han levde och verkade i. Jag beskriver hans samtid och omständigheterna i den del av Arabien som han var verksam i som köpman, hans relationer med omgivningen och hans krig mot olika grupper. Jag undersöker också hans andliga och religiösa verksamhet och redogör för en del av de uppenbarelser han sägs ha haft. Därpå redovisar jag det material jag fått fram genom intervjuerna, inklusive mina egna erfarenheter. Analysen består i att jämföra den bild som de troende ger genom intervjuerna med den bild som genomgången av den religionshistoriska litteraturen gett. Uppsatsen avslutas med några slutsatser och en sammanfattning.

Redovisning

Bilden av Muhammed i den religionshistoriska litteraturen

De biografier, om Muhammed, som jag fick möjlighet att undersöka finns det i mer eller mindre varje bok en presentation av dåtidens Mellanöstern, arabiska halvön och arabiska inlandet (öknen), det vill säga Muhammeds födelseområde och dess omgivning. I den här delen av mitt arbete vill jag gärna börja med att kort beskriva den ovan nämnda tiden, innan jag försöker beskriva Muhammeds olika perioder som finns i den undersökta litteraturen.

Innan islam blev en maktfaktor härskade två stora imperier i nuvarande Mellanöstern. Det var det romerska bysantinska riket och det persiska sassanidiska riket. De representerade också två världsåskådningar, två motsatta religioner.

Kristendomen dominerade i Bysans. Persiens officiella religion var Mazdeismen, grundad av profeten Zarathustra,⁵ en religion baserad på den kosmiska motsatsen mellan det godas och det ondas princip. I Persien var man tolerant mot andra religioner och trosbekännelser medan i Bysans förföljde man dessa hårt. På 400-talet hade Bysans fördömt den nestorianska inriktningen inom kristendomen, som alltför kategoriskt skilde på Kristi båda naturer. På grund av ständiga förföljelser flydde nestorianer⁶ till Iran.

Presentation av Arabien

Arabien var ett ofantligt land, stort som nästan en tredjedel av Europa. Men befolkningen var mycket fåtalig under den tiden. I en del av Arabien hade knappheten på nederbörd gjort en stor del av området till en öken. Öknen dominerade arabiska halvön. De flesta araber under den tiden (500-talet) var nomader. Invånarna i dessa områden började tämja kamelen på 2000-talet före vår tideräkning.⁷ Kamelen, som kallas öknens skepp, gjorde det möjligt att genomkorsa vidsträckta områden. Den kunde bära upp till 200 kilo och tillryggalägga 300

⁵ Zarathustra var en förnyare av den iranska religionen (den gamla iranska polyteismen till en monoteistisk religion). Han levde någon gång mellan 1500 och 600 f.Kr.

⁶ Anhängare av Patriarken av Konstantinopel, Nestorios (ca 381-451).

⁷ Rodinson, 1961/1981, sid.22.

kilometer på en dag. Kamelen kunde vandra ända upp till sjutton dagar utan vatten i en hetta på 57 grader. Karavanerna förenade de civiliserade trakterna i Sydarabien (nuvarande Yemen) och bördiga halvmånen (Mesopotamien). De forslade varor kors och tvärs över nästan hela Mellanöstern.

Beduinerna⁸ tog betalt för passagen över det territorium de kontrollerade, såvida inte en stark stat militärt kunde garantera karavanernas skydd. Detta gjorde att i städerna och även i oaserna och på de uppodlade stäpperna upprätthölls sociala strukturer som var speciella för ökenlivet. Klaner som hade en viss inbördes släktskap bildade en stam. Varje stam hade sina förfäder som gav den sitt namn. Varje stammedlem var jämställd med de andra. Varje grupp valde en Chef det vill säga *Sayyid*.

Religionen sysselsatte beduinerna ganska obetydligt under den tiden. I Hijaz området (ett område i nuvarande Saudi Arabien) höll man sig med tre gudinnor (*al - Lat, al - 'Uzza och Manat*). Vissa platser där gudomen hade gjort sin närvaro märkbar på ena eller andra sättet blev heliga. Bortom beduinernas land låg ett land som geografiskt utgjorde en del av samma halvö men som i ett avseende var helt annorlunda; det nuvarande landet Yemen eller geografiska Sydarabien. I detta område i motsats till bland beduinerna var religionen mycket utvecklad. I denna del av Arabien dyrkades ett flertal gudar och gudinnor.

500-talet var en orolig tid i Mellanöstern.⁹ De stora bysantinska och persiska imperierna kämpade mot varandra. De tävlade om den ekonomiska hegemonin över världen; och kontrollen över vägarna som förde Kinas och Fjärran Österns produkter, framförallt siden, till Väst. Bysantinerna hoppades att konsolidera sitt välde genom att återerövra Mesopotamien. Å andra sidan ville Persien återupprätta sin makt genom att återta Syrien och Egypten från romarna.

De både rikena (Bysans och Persien) skildes delvis åt av den syriska öknen där beduinerna nomadiserade. Sedan mycket länge såg Arabiens ökenstammar med begär på Syrien och Mesopotamiens bördiga jordar.

Båda imperierna (Bysans och Persien) behövde ett ordentlig grannskydd mot de arabiska beduinestammar som till hälften fredligt, till hälften krigiskt utifrån ökenstrakterna pressade sig mot imperiernas gränstrakter. Dessutom fordrades det, i de oavbrutna krigen mellan Bysans och Persien, lättroliga hjälptrupper i ökenkriget.

Arabien och dess grannar

År 525 e.Kr. hade de kristna abessinierna lagt de yemenitiska kungarikena i södra Arabien (nuvarande Yemen) under sig. Yemen skiljer sig från resten av Arabien. Landskapet och geografien, som nämnt ovan, har präglats av de avmattade indiska monsunerna som översköljer höglandet med regn. Det var den enda delen av den arabiska halvön där det hade funnits tillräckligt mycket vatten för att möjliggöra ett kontinuerligt jordbruk.

De yemenitiska rikena i söder hade även ett överflöd av flera olika buskliknande taggiga träd vars bark eller sav användes i framställningen av rökelse, myrra och balsam. Kryddor och rökelse var nödvändiga tillbehör i alla religiösa riter och hedervärda begravningar. De hörde

⁸ Araber som lever i ett nomadliv i öknen.

⁹ Rodinson, 1961/1981, sid.32.

till den gamla tidens mest värdefulla handelsvaror och förblev en unik tillgång för rikena i Yemen.

Muhammed växte upp med berättelserna om de politiska relationerna mellan Arabien och Abessinien. Muhammed tycks ha stått i mycket närmare kontakt med Abessinien än med något av de andra stora rikena i Arabiens närhet.

Den nära kontakten var delvis ett resultat av hans bakgrund. Muhammeds farfar Abd al-Muttalib var djupt engagerad i handeln mellan Mecka och Abessinien.¹⁰ Det är välkänt att Muhammed senare sänder ett betydande antal av de första troende muslimerna att ta skydd hos yemeniterna undan Meckabornas förföljelser.

Persien

I den religionshistoriska litteratur som jag läste om Muhammed kan man läsa om de två stora makternas (Byzans och Persiens) politik, handel och diverse relationer mot det arabiska inlandet, det vill säga ökenaraberna. Men i Barnaby Rogersons bok beskrivs lite mer sammanhängande det vill säga ett helt kapitel handlar om dessa relationer. Därför valde jag som huvudkälla till min skrivning (om arabernas grannar Persien och Bysans) ur Rogersons bok "Profeten Muhammed" och samtidigt lånade en och annan rubrik från boken i denna del av min uppsats.

Det persiska sassanidriket behärskade nästan hela arabiska östkusten innan islam blev en maktfaktor. Oavsett om man importerade eller skeppade ut varor var man under kontroll av en persisk ståthållare och en persisk skatteindrivare. Man var noga med att inte vara ovän med perserna i Mecka.

Kungarna i *lakhmiddynastin* (arabisk dynasti) hade en egen huvudstad, al-Hira, strategiskt belägen i skärningspunkten mellan öknen och de mesopotamiska jordbruksbygderna samt de vidsträckta träskmarkerna i södra Irak. De var oförsonliga motståndare till de arabiska *ghassanidkungarna* som var allierade till det bysantinska riket. Den ömsesidiga fiendtligheten mellan *ghassanider* och *lakhmider* var grundmurad och orubblig men tilläts aldrig inverka på handeln, även om den märktes vad gällde religionen. Båda dynastierna var kristna men i sin inbördes konkurrens stödde *ghassaniderna* den syriskbaserade Jakobitkyrka (monofytiska)¹¹ kyrkan medan *lakhmider* var nära förbundna med den irakiskbaserade nestorianska kyrkan. De flesta köpman från Mecka som bedrev handel längs vägarna österut var oerhört noga med sin relation till *lakhmiderna*. På 570-talet trodde alla i Mecka att perserriket var i sin fulla krafts dagar.

Bysans

De bysantinska kejsarna var egentligen bara intresserade av erövringar som var lönsamma.¹² De intresserade sig för odlingsmark, gruvor, stenbrott och hamnar som gav kontroll över utrikeshandeln. Det fanns inget att vinna på att lägga Mecka eller det arabiska inlandet under sig. Det var mycket mer kostnadseffektivt att hålla sig kvar i de syriska marknadsstäderna vid

¹⁰ Rogerson, 2003/2004, sid.45

¹¹ Benämning på medlemmarna av de kyrkor som vägrade anta besluten vid kyrkomötet i Chalcedon 451.

¹² Rogerson, 2003/2004, sid.52

randen av öknen. Då blev ökenaraberna tvungna att driva sina kamelhjordar och värdefulla handelskaravaner in över rikets gränser för att kunna sälja sina varor på provinsens marknader. På gränstolpar i hela riket har man funnit prydligt graverade tabeller med tullavgifter för olika varor som köpmännen fört in i eller ut ur landet.

Araberna passerade också in förbi tullposteringsarna vid gränsen i öknen; som beduinherdar på jakt efter bete för sina hjordar; som kringvandrande arbetskraft till hjälp i skördetider; som kreaturshandlare; som legosoldater med tioårskontrakt; som äventyrare och lycksökare; eller som hela stammar som lämnade öknen bakom sig för att söka efter bördiga områden.

Från bysantinskt håll ansågs öknen eller inlandet av Arabien som beboddes av beduiner inte som lönsamt att gå in i och kontrollera. Men även om Bysans inte brydde sig om att härska över beduiner och deras land ville de hålla uppsikt över dess gränser. För det syftet hade man två grundstrategier att gå efter; ”rekognosceringsexpeditioner” och ”lydkungadömen”.

När Muhammed föddes var det populärt med lydkungadömen, och i Bysans hade man utsett hövdingen för *ghassanidstammen* i Arabien till sin skyddssling. *Ghassaniderna* hade ett fast grepp om den viktiga delen av den arabiska öknen som fungerade som buffertzonen mellan Bysans och Persien. Hövdingen kontrollerade inte bara vägtullarna på karavanvägen mellan Syrien och Irak utan vakade också över den klassiska invasionsvägen mellan de båda rikena.

Muhammed

Muhammed Ibn Abdullah (son till Abd Allah) föddes 570. Han blev tidigt föräldralös. Fader (handels man) dog innan han föddes; modern dog när han bara var sex år gammal. Muhammed fick i unga år arbeta inom Meckas karavanhandel. I Mecka korsades handelsvägarna mellan indiska oceanen och Medelhavet. Det centrala Arabien framträdde som en viktig handelsmakt med kontroll över handelsvägarna mellan Afrika och Fjärran Östern. Muhammed blev chef för ett handelsföretag ägt av en förmögen änka, Khadija, som han sedan gifte sig med. Enligt traditionen var Muhammed då tjugofem år och Khadija fyrtio. De stod varandra mycket nära under sitt femtonåriga äktenskap.

Bland beduiner och kameldrivare

När jag har läst de nämnda biografierna om Muhammed, märks det tydligt att man ofta hänvisar till de första muslimska historiker som skrev om profeten Muhammed: Muhammed Ibn Ishak (d.767), Muhammed Ibn Sa'ad (d.845), Abu Ja'far at-Tabari (d.923) och Muhammed ibn Umar al-Waqidi (d.820).

Här bör jag nämna att jag som är uppvuxen i en traditionell muslimsk miljö har hört de flesta berättelser om Muhammed som finns i de här tidiga biografierna (skrivna av muslimska historiker).

Som barn överlämnades Muhammed av sin mor i en beduinkvinnas vård. För stadsfolk och bybor framstod de tältande beduinerna som anarkistiska och ledarslösa utan vare sig präster, domare, ståthållare eller kungar.

Stadsbor, det vill säga barnfamiljer från Mecka, brukade ge sina nyfödda barn till olika

närliggande beduinfamiljer för amning och man tyckte att miljön i öknen passade bättre för nyfödda barn än i städer.

Sin tidiga barndom tillbringade Muhammed i öknen med sin fostermor Halima. Systemet gav inte bara beduinerna en extra inkomst, det gav också *qurayshiternas*¹³ barn en hälsosam start i livet långt bort från städernas infektioner. En möjlighet att växa upp i en ren, kärv ökenmiljö på en kost av mjölk och kött. Muhammed som pojke levde nomadliv i en värld som gradvis vidgade sig från det svarta tältet till att omfatta öknen runtomkring.

Muhammeds fosterfamilj lämnade honom till hans släktingar när han var sex år. Det var på grund av en händelse som enligt traditionen var följande: Det inträffade en mycket oroande händelse som fick Halima att omedelbart skicka sitt fosterbarn tillbaka till hans hem i Mecka när han var sex år gammal. Det sägs att Halimas egen son, som var jämnårig med Muhammed, berättade att två män klädd i skinande vita kläder hade fattat tag i Muhammed och skurit upp hans bröstorg medan de båda barnen passade sina får i öknen. De hade tagit ut hans hjärta, tagit bort en svart klump och sedan tvättat hjärtat rent i snö från ett gyllene fat.

Men denna legend om hur profeten helgats av änglar motsägs av att han själv förnekat att det inträffat några mirakel i hans liv.

Muhammed återfördes till Mecka och till det sällskap som hans mor, änkan Amina, kunde erbjuda. Den efterlängttade återföreningen mellan mor och son fick ett sorgligt slut, för Amina var dödsjuk. Muhammed omhändertogs av sin farbror Abu Talib. Enligt traditionen började han omedelbart arbeta som boskapsherde hos sin farbror.

Vissa källor säger att han var nio år gammal första gången han följde med sin farbror Abu Talib på karavanen från Mecka till Syrien, enligt andra att han var tolv. Han skulle komma att tillbringa halva sitt liv, från 582 till 610, med karavanerna.¹⁴

Make, far och sökare

Muhammed gifte sig med en änka som var femton år äldre än honom. Khadija var en vacker, intelligent och rik kvinna som efter att hennes båda tidigare män dött förfogade över en ansevärd förmögenhet. Det sägs att hon har sagt, vid ett inofficiellt möte som hon ordnade i sitt hem, till Muhammed: ”Jag älskar dig av många anledningar; du är en balanserad person, ingen förkämpe bland folk för det ena eller det andra. Du är pålitlig och har ett gott sinnelag, och jag älskar din uppriktighet när du talar”.

Det sägs att Muhammed inte gjorde bruk av Khadijas förmögenhet (annat än för att ge allmosor till de fattiga) utan fortsatte leva samma enkla köpmansliv som förut. Hans hustru var också hans närmaste vän och förtrogna, och hon delade hans andliga längtan. I tider av bekymmer eller oro var det hos Khadija som Muhammed först sökte stöd. Han tog aldrig någon annan hustru så länge Khadija levde, och under deras äktenskap fick de tillsammans sex barn.

Det verkar som Muhammeds första hustru (Khadija) spelade en viktig roll i hans liv; både enligt religiösa traditioner inom islam och diverse biografier som skrivits om honom. Det har

¹³ *Qurays*: Den härskade stammen i staden Mecka vilka Muhammeds familj tillhörde.

¹⁴ Rogerson, 2003/2004 sid.67.

skrivits en hel del om Muhammeds äktenskap med Khadija och jag vill gärna citera här nedan några rader ur de böcker som jag har läst. Jag tog de raderna medvetet (båda positiva och negativa när det gäller Muhammed) för att påpeka att Khadija spelade en stor roll i Muhammeds liv enligt dem undersökta böckerna:

”Efter mänsklig beräkning hade Mohammed utan Khadija aldrig för araberna varit Allahs höga sändebud i och med hennes död börjar hans okultiverade, heta arabblood att röra på sig; han ersätter sina hallicinnationsuppenbarelsen med uppbyggda historier, tager våldet till hjälp för utbredandet af sin lära, blir här och hvar, trots sitt af naturen ädla lynne, grym och släpper som oftast passionernas tyglar lösa, alltmedan han bemantlar sina synder med finurligt uttänkta qorankapitel.”¹⁵

Ur boken ”Muhammed; en biografi” kan man läsa följande rader om Muhammed:

”Under de första svåra åren av sitt profetiska uppdrag skulle han inte ha klarat sig utan Khadijas stöd och andliga råd. Så fort Muhammed blev angripen av sina fiender eller uppskakad av kraften i sin mystiska erfarenhet, gick han raka vägen till sin fru för att få tröst. Muhammed var en lidelsefull natur, men han tog aldrig någon yngre fru medan han var gift med Khadija – ett faktum som borde noteras av dem som kritiserar hans månggifte på äldre dagar.”¹⁶

”Den rika Khadija var i en position att kunna ställa krav. Men en man som var känd för sitt fastförhållande vid måttfullhet och rättvisa var Muhammed bunden vid sina barns mor med band som var mycket starkare än alla skrivna stipulationer. Och en annan orsak till otillfredsställelse – med tanke på deras äktenskap - som mindre ofta har framhållits framkallades av ärelystnaden, en legitim ärelystnad, beroende på hans mycket klara medvetande om sitt värde. Mycket tidigt betraktade sig Muhammed säkerligen som en exceptionell personlighet.”¹⁷

Ur boken ”Muhammed; hans liv och hans tro” kan man läsa följande rader till svar på en fråga som ställdes till Muhammed om Khadija: ”Nej, ingen är bättre än Khadija. Hon trodde på mig, då alla andra voro otrogna, hon höll mina ord för sanna, då alla andra ansågo mig vara en lögnare.”¹⁸

Under Muhammeds tid i Mecka fanns djup religiösa individer som förkastade arabernas månggudadyrkan och hade fredliga relationer med judar och kristna. De religiösa individerna kallades *hanif*.¹⁹ Muhammed hade goda kontakter med dem. Senare blev en del av dem muslimer, en del valde kristendomen och några motsatte sig till Muhammed och islam. Muhammed anslöt sig med tiden till en grupp religiösa tänkare *hanifer* i Mecka. Det som de sökte var en gemensam arabisk religiös identitet, en tydlig troslära som skulle kunna ersätta virrvarret av gudomar och mängden av blodiga offer som ägde rum kring templet i Mecka. I centrum för deras uppmärksamhet stod den allomfattande fadersguden Allah, som de ofta jämförde med judarnas Jahve och de kristnas Jehova. De slog vakt om en tradition att Mecka ursprungligen hade varit helgat enbart åt denne Gud.

¹⁵ Lindgren, 1897, sid.32-33.

¹⁶ Armstrong, 1992, sid.82.

¹⁷ Rodinson, 1961/1981, sid. 55-56.

¹⁸ Andre & Widengren, 1950, sid. 83-84.

¹⁹ *Hanif*: Term i Koranen för en ren eller sann monoteist; används om profeten Abraham och dem i det förislamiska Arabien som före Koranens uppenbarelse förblev monoteister trots den tidens hedendom och polyteism.

Jag tror att de rader som jag citerar ur Rogersons bok här nedan är intressanta också när gäller Muhammeds förkunskaper om andra religioner och förmodligen hans relationer och kontakter med dåtidens religiösa gestalter:

”Arabien hyste ett fascinerande tvärsnitt av utländska köpmän, hantverkare och flyktingar, inte bara från de ständiga och förödande striderna mellan Persien och Rom utan också från stormakternas brutala inre utrensningar av religiöst oliktankande. Där fanns Judar, förföljda manikéer, persiska zoroastrier, nestorianska kristna, kristna jakobiter från Syrien och koptiska abessinier. Vid sidan av dessa religiösa huvudlinjer florerade något tjugotal mindre irrläror som bannlystes av de allt mindre toleranta kristna kejsarna i Konstantinopel.”²⁰

En annan intressant *hanif* var en person vid namn Zayd ibn 'Amr. Zayd vägrade vara med vid de blodiga offren till de traditionella gudarna eller befatta sig med köttet som delades ut därifrån. Han tog offentligt avstånd från seden att begrava oönskade nyfödda flickor vilka var vanligt före islam bland araber.

Zayd färdades genom den stora öknen och besökte ett antal av sin tids stora andliga mästare; judiska rabiner, kristna eremiter och kätterska som höll sig gömda, lågmälda lärda män och högdragna biskopar. Muhammed kände säkert flera av dem främsta *haniferna* väl. I hela sitt liv talade Muhammed varmt och ivrigt om lärandets stora betydelse. Och följande rader här nedan är också intressanta att nämna med tanke på att Muhammeds tidiga kunskaper om andra religiösa grupper vilka troende muslimer gillar inte att veta om det:

”För varje år som går växer antalet arkeologiska fynd som visar att det finns en betydande kristen närvaro i den vuxna Muhammeds samtida förislamiska Arabien. Längs den arabiska halvöns persiskkontrollerade östra kust låg en del rad kristna kloster. Detta var nestorianska missionsmark. *Ghassanider* kungarna var varma anhängare av den monofytiska jakobitkyrkan. De hade grundat en hel kedja kloster och eremitage längs röda havs kust och var väl företrädna i Yemen.”²¹

Uppenbarelser och utvandringen från staden Mecka

När det gäller Muhammeds gudomliga uppenbarelser ska jag försöka citera från undersökta biografier som kan ge en bild av Muhammeds religiösa personlighet. Hans första frus betydelse nämns även i denna del av hans liv:

”De olika traditionerna lämnar motsägande uppgifter om Muhammeds ursprungliga vision. En del säger att visionen i grottan var den enda, andra nämner enbart visionen av ängeln över horisonten. Men alla betonar de Muhammeds skräck och fasa. Också Israels profeter hade ropat högt inför åsynen av det heliga. De trodde sig vara döda. Men till skillnad från judiska profeter hade Muhammed inte stöd av en etablerad religion och dess tröstegrunder. Han hade tvingats till ett tillstånd som han aldrig kunde föreställa sig. I sin stora skräck och ensamhet vände han sig rent instinktivt till sin fru. Alla källor betonar att Muhammed var djupt beroende av sin fru Khadija under hela krisen. Han fick nya visioner uppe i berget Hira och varje gång gick han raka vägen till sin fru. Hon var både en tröstande modergestalt och hans andliga rådgivare.”²²

²⁰ Rogerson, 2003/2004, sid.91

²¹ Ibid: sid.98-99

²² Armstrong, 1992, sid.86

”Några rader om vad Muhammed egentligen upplevde under sin Guds uppenbarelser (en analys av författaren Karen Armstrong): Numera avfärdar vi inte längre automatiskt den här typen av visioner eller ingivelser som hysteri eller osund tro. Inom alla kulturer har inspirationen sett som en sorts besatthet i god mening, inom konsten såväl som religionen. I ett litet samhälle som Mecka hade individerna mycket gemensam med varandra i det omedvetna. Muhammed hade bearbetat samtidens problem på en djupare nivå och kommit med något som några stycken av dem var mogna att lyssna till. I alla religioner är uppfattningen av Gud eller en yttersta verklighet kulturellt betingat. Araberna i *Hijaz* har tydligen varit på jakt efter en ny andlig lösning som svarade mot just deras behov. Muhammed själv hade ingen aning om att han grundade en ny världsreligion. Han tänkte sig en religion för araberna, eftersom de verkade vara bortglömda i den gudomliga planen.”²³

”Att Muhammed varit en genomärlig man, personligen gripen av sin mission och fylld av en brinnande nitälskan om sina landsmäns frälsning, därom är den moderna forskningen fullt enig. Hans extatiska upplevelser, i vilka han kände sig gripen av Gud och förnam Guds budskap till sig, äro isynnerhet under den första Meckaperioden så personligt präglade, att ingen, som det minsta känner till hithörande fenomen, kan betvivla deras äkthet. Livet igenom var Muhammed orubbligt övertygad om sin av Gud givna profetiska kallelse.”²⁴

Det finns en del kända historier och berättelser om Muhammeds religiösa upplevelser, enligt muslimsk tradition: Till exempel, berättas det att under pilgrimssäsongen hade han tagit för vana att bryta upp från den kvävda stämningen i Mecka och bege sig med sin familj till en grotta i berget Hira. Berget Hira dess omgivning var även ett område som religiösa människor brukade tillbringa där för att meditera. Bara några få av hans närmaste vänner visste att det under ytan på denne stillsamme, pålitlige affärsman dolde sig en hängiven sökare efter upplysning. Han bad, han fastade, han gav de fattiga att äta och vandrade rättfärdighetens väg. I hela sitt liv hade han sökt efter Gud.

En känd berättelse handlar om hans första gudomliga uppenbarelse, från religionshistorisk litteratur: När han plötsligt vaknade den där första natten i grottan kände han sig ynklig och skräckslagen. Hans kropp och hans inre satt som i ett skruvstäd som verkade hålla honom fast i ett enormt kraftfält. Senare skulle han förklara denna känsla. Det var som om en ängel fattat tag om honom i en förfärande omfamning som hotade krama andan ur honom. Där han låg, skakad, hörde han befallningen: ”läs” Det kunde han inte. Han var inte skolad. Ängeln grep honom på nytt, så hårt att han trodde han skulle gå i bitar. ”Läs” befallde han igen. Den första versen bröt fram från Muhammeds läppar som en utandning. Detta var begynnelsen på Koranen, som ordagrant betyder ”uppläsning” eller recitation.

Han kände sig som om han varit besatt av en ande, någon av de oräkneliga *jinnerna* (demoner). Han hade sett så många förvirrade galningar att själva tanken gjorde honom bestört. Snabbt och säkert klättrade han uppåt berget Hiras topp. Han var beredd att ta sitt liv. Halvvägs upp beordrade en ängels röst honom att stanna. Ärkeängeln Gabriels oerhörda, allomfattande gestalt fyllde hans blick vart han än vände sig, behärskade hela hans synfält åt alla håll, enorm, gränslös och ofrånkomlig.

Enligt traditionen har Muhammed sagt följande: ”Jag lyfte huvudet för att se mot himlen, och

²³ Armstrong, 1992, sid. 87-88

²⁴ Breim, 1938, sid.191-192

se. Jag skådade Gabriel i en människans skepnad med utbredda vingar, stående på firmamentet, med fötter som rörde vid markan. Sedan vände jag ansiktet bort från honom mot andra delar av himlen, men åt vilket håll jag än vände blicken såg jag honom i samma gestalt”.²⁵

Muhammed, sin vana trogen, gick tillbaks till grottan, kröp ner till sin hustru och bad: ”Täck över mig, täck över mig!”²⁶ Khadija tog honom i sin famn, täckte över hans utmattade kropp med sin mantel, lade honom till rätta och lyssnade till hans historia. Efter denna berättelse gick Khadija till staden Mecka för att tala med sin andliga rådgivare, hennes ansedde kusin Waraqa ibn Nawfal. Hans råd övertygade henne, och hon återvände till grottan där hon blev den första som hälsade Muhammed som Guds profet.

Om Muhammeds gudomliga uppenbarelser låter de här raderna ur Barnaby Rogersons bok intressanta att nämna här, tror jag: ”Det sägs att Muhammed har sagt: ’Inte en enda gång har jag tagit emot en uppenbarelse utan att tro att min själ rykts ifrån mig.’ Andra gånger berättade ögonvittnen om något mycket tungt som verkade drabba honom, och om ett uttryck av sorg som liksom förvandlade hans ansikte innan han sjönk ihop med huvudet mellan knäna. Det hävdas att detta var den ställning som judiska mystiker brukade inta när de förberedde sina meditationer inför Guds tron. Samma hållning intogs senare av kristna munkar som upprepade Jesusbön.”²⁷

Muhammed förblev en skygg person i en tid.²⁸ Under tre år efter att uppenbarelserna återupptagits begränsade han recitationerna av nya verser till en privat krets bestående huvudsakligen av hans närmaste familj, omvända personer ur missnöjda grupper i Meckas samhällsliv och dess svagaste, mest utsatta invånare. År 615 e.Kr. bröts Muhammeds tillbakadragenhet av en uppmaning i Koranen att gå ut och predika offentligt. Detta var med all säkerhet ett orosmoment för honom, och det skulle snart bli än värre.

Muhammeds egen klan, *Banu Hashim*, vände ryggen mot honom. *Qurayshiterna* var också djupt oroade över risken att beduin-stammarna skulle uppfatta dem som otrogna och gemensamt vända sig mot dem. Det hade börjat växa fram en samlad syn i klanledningen på Muhammed som en säkerhetsrisk och inte bara ett orosmoment.

På grund av ständiga hotelser började muslimer i Mecka fundera på att utvandra från Mecka. En första grupp utvandrade, bland dem fanns profetens dotter och hennes make, och reste till Aduls, det abbessiniska kejsardömetets främsta huvudstad. Mecka var nu fientligt i sin hållning till Muhammed, och det var viktigare än någonsin för profeten att hitta en ny beskyddare eller ett nytt hem, om hans budskap skulle ha en chans att överleva.

Redan när Khadija och Abu Talib (hans farbror) levde hade Muhammed tagit vana att predika för de skaror av pilgrimer som varje år kom till Mecka. Sommaren 620 fick han dock oväntad framgång hos en grupp om sex pilgrimer från oasen *Yathrib*.²⁹ De lyssnade på Muhammed med djupt allvar och lärde sig Koranens ord. Tolv män gick i hemlighet ed på att förbli

²⁵ Rogerson, 2003/2004, sid.104.

²⁶ Ibid: sid.106.

²⁷ Ibid: sid.108.

²⁸ Ibid: sid.111.

²⁹ Ibid: sid.132.

bekännelsen trogna. Profeten sände en av sina betrodda anhängare till *Yathrib* för att undervisa om bönen och recitera Koranen för dem.

Förutom Muhammeds predikningar under pilgrimsperiod i Mecka fanns det andra faktorer som beredde väg för Muhammeds gynnsamma kontakter med de människor som besökte Mecka från staden *Yathrib*:

”*Yathrib* var på väg att förgöra sig själv. Oasen hade inte som Mecka tydliga centrum utan utgjordes av en antal små byar utströdda över drygt 50 kvadratkilometer palmlundar och planteringar. Den stam som en gång varit oasens största, *Banu Qayla*, hade splittrats i två grupper - *'Aws och Khazray* – som var ständigt i krig mot varandra. Det var knappast troligt att någon av dessa jämnstarka falanger någonsin skulle vinna en klar seger. Situationen komplicerade ytterligare av att det i oasen fanns tre judiska klaner, *Banu Nadir, Banu Qurayza och Banu Qaynuqa.*”³⁰

Banden med Mecka löstes och nya knöts mellan profeten och oasen *Yathrib*. Profetens farbror Abbas, en respekterad bankir, var närvarande för att bevittna ceremonin. Abbas var inte muslim men ville försäkra sig om att Muhammed var i goda händer. Sommaren 622 e.Kr. började muslimerna i Mecka försiktigt ge sig av mot *Yathrib*. Under några månader tömdes Mecka på muslimer. Muhammed var bland de sista som lämnade staden Mecka.

Så snart Profeten anlät till *Yathrib* började han organisera ett teokratiskt samhälle, och startade krig mot Mecka från denna säkra bas. Profeten var den angripande parten i konflikten, fast hans styrkor var betydligt mindre än motståndarnas.³¹ Han ville omvända Meckas invånare till Islam, själva ville de bara bli lämnade i fred med sin rikedom och sina gudar. Redan i början av sin profetgärning hade Muhammed envist vägrat godta en överenskommelse där han själv fick dyrka sin egen Gud medan folket i Mecka fick dyrka sina. Profeten hade alltid gjort klart att han bara begärde en enda sak, en offentlig bekännelse till, *Shada*,³² det uttalande som än idag gör en muslim till muslim.

Profeten i staden Medina

Oasen *Yathrib* blir känd som staden Medina eller rättare sagt *Medinat al-nabi* det vill säga ”Profetens Stad”. Muhammeds mor, Amina, var från denna stad.

Här börjar Muhammed ett ständigt krig mot sina fiender; här får han uppenbarelser som låter kontroversiella och gifter sig med en rad kvinnor, vilken kritiserar än idag.

I Mecka hade han varit sin hustru Khadija trogen; kort efter ankomsten till Medina äktar han sin gode vän Abu Bekrs då knappast tioåriga dotter, A'ischa, som sedan blev hans älsklingshustru. Han tillät inte andra muslimer att äkta mer än fyra hustrur medan han tog många; elva hustru. Och han lät sådana handlingar ske genom gudomliga uppenbarelser.

När jag forskade om Muhammed i biografiböckerna verkar det som om det sker intressanta förändringar hos Muhammed efter utvandringen från Mecka till oasen *Yathrib*. Jag citerar några rader i de undersökta böckerna:

”Den fullaste handling härvidlag, som sätter en verklig smutsfläck på hans bild, begick han, då han fick behag till sin förtrogne vän och adoptivson Zaid's hustru, Zainab... Detta händelse väcker en stor indignation bland hans landsmän. Men då får han en uppenbarelse från Gud, att

³⁰ Rogerson, 2003/2004, sid.133.

³¹ Ibid: sid.137.

³² Trosbekännelse: ”Det finns ingen Gud utom Gud och Muhammed är Guds sändebud”.

detta äktenskap är Guds vilja och att han skall frukta Gud mer än människor.”³³

Ett annat citat ur Tor Andres bok är: ” I Medina börjar nämligen koranen utgöra ett slags fortlöpande kommentar till dagshändelserna, från de politiska tilldragelserna och motståndarnas invändningar till de små skandalhistorierna i profetens familjeliv.”³⁴

”Det är också ett mycket sympatiskt drag hos Muhammed, att han icke tillskriver sig någon slags högre moralisk eller andlig ställning än andra människor; han är lika syndfull som de och behöver lika väl som de bedja sin Herre om förlåtelse för de synder som han begår.”³⁵

Efraim Briem nämner följande uppenbarelser ur Koranen: ”Bed om förlåtelse för din synd. Liksom för alla rättrogna, både män och kvinnor! Ja, Allah känner eder vandel och eder boning” (47:21). ”Var tålig! Allahs löfte är förvisso sannfärdigt; bed om förlåtelse för din synd och pris din Herres lov både afton och morgon!” (40:57).

Kriget mot Mecka från den säkra basen i staden Medina

I Medina (oasen *Yathrib*) började Profeten sätta sina planer i verket inom några månader efter sin ankomst.³⁶ Han kände väl till Meckas svagaste punkt; karavanerna. Kunde han bara hejda inflödet av rikedom till Staden, genom att lägga beslag på deras kameler och varor, så skulle de tvingas till ett fredsslut. Han visste vilka vägar de förmodligen skulle välja, vilka brunnar de måste passera, vilka årstider de utgick. Muslimer började sina räder mot karavaner som rörde sig till och från Mecka.

Efter ett år i Medina insåg Muhammed att de tre mäktiga judiska stammarna i *Yathrib* – *Banu Nadir*, *Banu Qurayza* och *Banu Qaynuqa* - utgjorde ett livsfarligt hot mot den unga islamiska gemenskapen.³⁷ Hans förhoppningar om att de skulle övergå till islam hade slagit fel. Genom att hålla fast vid sin egen religion ifrågasatte de sanningen i hans uppenbarelse och han förnekades som profet. Dessutom utgjorde de ett militärt hot eftersom de var rika, väl beväpnade, talrika och vana att fatta egna beslut och bevaka sina egna intressen.

Hans första handling mot en av de judiska stammarna börjar med följande berättelse: Under tiden bidade Muhammed sin tid i Medina. En dag när han träffade ledarna för *Banu Nadirs* klan reste sig plötsligt Profeten, som suttit lutad mot en vägg, och lämnade sällskapet. Han hade fått en varning att de tänkte mörda honom.³⁸ Vad som än låg bakom ryktet skred Profeten till snabb och beslutsam handling. Han beordrade sina muslimska styrkor att omringa *Banu Nadirs* befästa by så att den skars av från resten av oasen. Fredsvillkoren tillät dem att ta med sig allt sitt lösöre och sin boskap, men all sin fasta egendom, hus och mark, fick de överlämna till profeten liksom sina vapen och rustningar.

Profeten belönade sina anhängare med hus och trädgårdar och välskötta fruktplanteringar.³⁹ Gemensamt tema i de religionshistoriska böckerna är att Muhammed från början var vänligt inställd mot judarna i oasen Medina. Liksom de oppositionella araberna var judarna först beredda att ge Muhammed en chans, särskilt som han verkade klart välvillig gentemot

³³ Breim, 1938, sid.149.

³⁴ Andre & Widengren, 1950, sid.205.

³⁵ Breim, 1938, sid.181.

³⁶ Rogerson, 2003/2004, sid.163.

³⁷ Ibid: sid.167.

³⁸ Ibid: sid.175.

³⁹ Ibid: sid.176.

judendomen; muslimer i sin första tid vände sig mot Jerusalem att be och fastade som judarna under Ashura, Kippurdagen.

I boken "Muhammed; en biografi" kan följande rader vara intressanta att nämna här: "När judarna insåg hur dramatiskt deras ställning försämrats i Medina sedan Muhammed kom dit, avvisade de honom med våldsamt kraft. Att judarna förkastade Muhammed var troligen hans livs största misräkning. Därmed hotades hela hans religiösa ställning. Men det fanns också vänligt sinnade judar i Medina som lärde honom hur han skulle svara deras trosbröder med samma mynt."⁴⁰

Karen Armstrong hävdar att i Mecka hade Mose varit den främste profeten i Muhammed och i muslimernas ögon; i staden Medina ersattes han av profeten Abraham.⁴¹

Muhammed var ständigt i krig med Meckaborna. Muslimer satte igång ständiga razzior mot Meckabornas handelskaravaner. Till och med under de heliga månaderna (januari, februari) förde han krig. Under de heliga månaderna förde man inte krig mot sina fiender. Det rådde fred överallt i den delen av Arabien. Enligt den förislamiska seden kunde till och med dödsfiender röra sig fritt under den tiden utan att något hände.

Muhammed sände iväg en grupp av sina män med förseglade instruktioner som ledaren i gruppen inte fick öppna förrän efter två dagars marsch. Det gällde att lägga sig i bakhåll i Nakha på vägen mellan Ta'if och Mecka, och där attackera en Meckakaravan. Bytet och fångarna fördes (en man dödades av muslimerna) i triumf till staden Medina. Men det uppstod stor uppståndelse när man upptäckte att dråpet hade begåtts under månaden *rajab* (januari), en av de heliga månaderna under vilket det enligt den arabiska hedendomens regler var förbjudet att utgjuta blod.⁴² Muhammed rörde inte bytet på grund av allmänna opinionen förrän en läglig uppenbarelse från Gud lät honom veta att "kämpa under de heliga månaderna var förvisso allvarligt" men att synderna som begåtts av Meckaborna var mycket mer så (Koranen 2:214).

Muhammed var till med mycket hård mot enstaka personer som var emot honom: En kvinna vid namn Asma bint Marvan och en mycket gammal poet vid namn Abu Afak som var bittra motståndare till profeten Muhammed, dödades i Medina.⁴³

På grund av Muhammeds ständiga attacker mot Meckabornas karavanhandel förberedde *qurayshiter* ett stort anfall mot Muhammeds nya stad Medina. År 627 e.Kr. förberedde Mecka och deras allierade stammar ett stort anfallskrig mot muslimerna i Medina.⁴⁴ Till muslimernas lycka visade det sig att en befästningsingenjör i deras egna led. Salman al-Farisi kom från en hängiven Zoroastriska familj i trakten av Isfahan, en stor stad i Persien. Salman al-Farisi konstruerade Medinas försvarsavdelning, en vallgrav som omgav oasens centrala bälte, och blev därigenom stadens mest firade person.

Den stora hären under Meckas (*qurayshiternas*) befäl hade slagit läger utanför staden Medina. Belägringen blev till sist en fråga om uthållighet. Efter två veckor bröts belägringen och utan att föra krig mot muslimerna återvände hären till Mecka. Under den stora belägringen tyckte

⁴⁰ Armstrong, 1992, sid.167.

⁴¹ Ibid: sid.169.

⁴² Rodinson, 1961/1981, sid.138-139.

⁴³ Ibid: sid.144-145.

⁴⁴ Rogerson, 2003/2004, sid.178.

muslimerna att den stora judiska stammens dubbelspel hade allvarligt hotat Medinas säkerhet.⁴⁵ Muhammed gav order att muslimernas här skulle belägra deras befästa by. I tjugofem dagar höll de stånd. *Banu Qurayza* erbjöd sig att erlægga tribut. Det avvisades av muslimerna. De uppmanades att övergå till islam. *Banu Qurayzas* män dömdes till döden och deras kvinnor och barn till slaveri. Det var den sista judiska stammen i Medina.

Muslimerna blev en kraft att räkna med inte bara i Medina utan också i Mecka och omgivningen. Ledarskap och diplomatiska förbindelser kunde hålla Muhammed sysselsatt, men de andliga frågorna förblev alltid de viktigaste.⁴⁶ Muhammed bestämde sig för att gå in i Mecka. Den ingick inte i den årliga *hajj*⁴⁷ högtiden utan i *umra*,⁴⁸ den mindre vallfärden, som kunde utföras när som helst på året. Meckaborna var fast beslutna att inte tillåta muslimer att besöka Mecka. Ungefär 20 km utanför Mecka hejdades muslimerna av Meckas styrkor. Muslimerna skickade en delegation till Mecka för att berätta att endast de kom hit för att besöka den heliga platsen. Muhammed förstod att de skulle ställas på hårda prov oavsett vilket fördrag han fick med *qurays*.

Muslimerna kunde inte besöka den heliga platsen i Mecka samma år men de undertecknade en tioårig vapenvila med Meckaborna.⁴⁹ Men Uthman hade efter sina upplevelser, som Muhammeds sändebud till Mecka, rapporterat att några *qurayshiter* (i Mecka) tycktes börja vackla i sitt motstånd mot islam.

I alla fall kände Profeten att situationen nu var tillräckligt säker för att en av de sista grupperna, muslimska flyktingar, skulle kunna kallas hem från sin fristad i Abessinien. Profeten gifte sig med en änka Umma Habiba som var dåvarande Meckas främsta ledare Abu Sofyans dotter. Hon var inte bara en orubbligt troende kvinna som förtjänade ett gott hem, hon var också dotter till Abu Sofyan. Profeten byggde broar för att en varaktig fred skulle kunna ersätta vapenvilan. Profeten höll benhårt fast vid den nyss ingångna vapenvillan med Mecka, trots att den förblev impopulär bland hans anhängare

År 630 e.Kr. stod Muhammed i spetsen för tiotusen man och ingen härskare i Arabien skulle kunna besegra honom. Muhammed förfogade över en stor arme men ville ändå hellre sluta fred genom en förhandling än med en segerrik erövring av Mecka. Till exempel kan man läsa följande rader ur boken "Profeten Muhammed":

"Muhammed hade ingått omsorgsfullt planlagda äktenskapsallianser både med sin farbror Abbas och med *qurayshiternas* ledare Abu Sufyan. Profeten utnyttjade Abbas och Abu Sufyan som språngbrädor för ett fredligt maktövertagande i sitt älskade Mecka."⁵⁰

Både Abbas och Abu Sofyan red Muhammed till mötes när hären lägrade sig utanför Mecka. Abbas stannade hos muslimerna medan Abu Sofyan återvände till staden med kapitulationsvillkor. De var generösa. Alla meckabor som stannade i sina hem, eller sökte skydd i *Kaba*⁵¹ (helgedom) eller i Abu Sofyans hem, skulle skonas. Profeten hade gett order om att den

⁴⁵ Rogerson, 2003/2004 sid.181.

⁴⁶ Ibid: sid. 186.

⁴⁷ *Hajj*: den årliga pilgrimsfärd till Mecka som det åligger varje muslim att genomföra åtminstone en gång under sitt liv.

⁴⁸ *Umra*: "Besök", den lilla vallfärd till Mecka som kan utföras när som helst under året.

⁴⁹ Rogerson, 2003/2004,sid.189.

⁵⁰ Ibid: sid. 206.

⁵¹ Kaba: Den kubformade helgedom som ligger mitt i Stora moskén i Mecka; fokus för de dagliga bönerna och vallfärden.

muslimska hären enbart skulle ta till vapen i självförsvar.

Muhammed återvände till Medina den 16 mars 630. I flera månader red nu delegation efter delegation från olika stammar in i oasen *Yathrib* för att avlägga bekännelse och därmed undgå hotet om totalt krig. Profeten tog hand om de med oföränderlig godhet och behandlade varje nyomvänd med respekt.

Jag tror de rader som jag tänker återge här ur boken ”Profeten Muhammed” kan ge delvis en bild av dåtidens omständigheter som gynnade Muhammed att lyckas med sina budskap och handlingar:

”Under åren 612-622 skedde en upptrappning i motsättningen mellan Profeten och *qurayshiterna*, samtidigt som konflikten mellan Bysans och Persien förvärrades. Från 622 till 628 rådde fullt krig mellan de persiska och bysantinska rikena. Detta motsvarar perfekt början av muslimernas krig mot Mecka, från år 622 –när Muhammed flydde till Medina – till vapenvilan år 628... Utan den störningsfaktor som kriget mellan stormakterna utgjorde, och utan deras ömsesidiga förstörelse av de arabiska *ghassadi-* och *lakhmidrikena*, skulle konflikten mellan Mecka och Medina mycket väl ha tagit en annan vändning. Det skulle aldrig de arabiska lydkungadömena tillåta några avbrott i den lukrativa karavanhandeln under det sex år långa kriget mellan Mecka och Medina... Vid denna avgörande tid hade Arabien lämnats helt åt sitt eget öde.”⁵²

Bilden av Muhammed i intervjuerna

Här nedan ska jag redogöra för den bild av Muhammed som framkommit genom de intervjuer jag har gjort med muslimer i Stockholm.

Bland mina intervjupersoner finns tre kvinnliga troende muslimer. Och här nedan vill jag skriva några rader om hur jag fick möjlighet att intervjua dem.

Jag kontaktade ordföranden i Islamiska Rådet i stora mosken i Stockholm och bad dem att hjälpa mig få tag några troende kvinnliga muslimer. De var vänliga och hjälpsamma. Jag lämnade min telefon och mailadress till dem och efter några dagar blev jag kontaktad via mail och telefon av mina kvinnliga intervjupersoner.

Jag som är uppvuxen i en traditionell muslimsk miljö vet att det kan bli svårt ibland att intervjua troende kvinnor. Till exempel kan en kvinna inte befinna sig ensam med en främmande man. Med tanke på detta valde jag att intervjua mina kvinnliga troende personer via mail och per telefon. De var mycket vänliga, öppna och frågade en hel del om mitt arbete och dess syfte. Jag presenterade mig och mitt syfte med mitt arbete och det blev en bra dialog mellan oss. De är uppvuxna i Sverige och det skulle inte bli något problem om jag bad om en träff för mina intervjuer, tror jag. Men jag valde att intervjua dem via mail och per telefon. Jag försökte också gnom mina kanaler (bekantskapskrets) att få intervjua några andra kvinnliga troende muslimer. Det gick inte på grund av tidsbrist. Jag kontaktade på egen hand en kvinnlig imam som bor i Stockholm. I början var hon positiv till en intervju men senare tackade nej på ett vänligt sätt.

⁵² Rogerson, 2003/2004, sid.197-198.

35-årig man verksam vid Stockholmsmoské

Intervjupersonen växte upp i en sekulär kristen familj, men i en muslimsk miljö. Delvis är han uppvuxen i USA och flyttade som 18 åring till Sverige. Nu är han aktiv i moskéns administration.

Han har inte något konkret bild av Muhammed i sin tidiga barndom. Han började vid vuxen ålder intressera sig för islam och profeten Muhammed. Han hävdar att han började flitigt besöka moskeér, lyssna på imamer, andra religiösa ledare och läsa Koranen, vilka var källor till hans första bild av Muhammed.

Om Muhammeds barndomsår säger han att Muhammed växte upp utan föräldrar och som spädbarn ammad av en beduin kvinna vid namn Halima. Han säger också att det finns också en del mirakler vid hans barndom att han var en speciell person; det är välkänt vad hans fosterfamilj har berättat om honom. 35-åringen påpekade att han helt och hållet tror på de miraklerna.

35-åringens svar till min fråga ”Kan du beskriva några rader om profetens religiösa upplevelser?” var följande:

”Jag har läst Koranen; tillexempel hans upplevelser i grottan i Hira berget. Det som jag vill berätta här är att Profeten varken kunde läsa eller skriva och när han fick den första Guds uppenbarelse via ängeln (Gabriel) väcker mycket känslor hos mig. Han klarade först och främst med hjälp av Gud men han var lycklig gift och fick en hel del hjälp hemifrån för att klara sina andliga upplevelser. Han hade mycket andliga upplevelser. Han kunde veta om saker i framtiden. Han viste om människor, deras liv utan att någon har berättat för honom. När han bad Gud kunde folk bevittna svar på bön.”

Om Muhammeds religiösa budskap säger 35-åringen att Muhammeds budskap betyder frid, harmoni, lag, ordning, trygghet och ärlighet. Hans religiösa budskap är undervisande, vägledande vilka förklarar olika aspekter på livet och livet efter döden, tillägger 35-åringen.

Min intervjuperson säger: ”Mecka och Medina var de första muslimernas kärnområde och Muhammed fick sina Guds uppenbarelser, vänner och fiender härifrån. På grund av förföljelser flydde Muhammed med sina anhängare till staden Medina. Muhammed försökte göra det bästa även under förtryck och stress. Han försökte alltid jobba bort konflikten för att slippa blodutgjutelse med hjälp av Allah.”

Svar till min fråga ”Kan du Beskriva Muhammeds relationer till omgivningen?) är följande: ”Familjen var mycket viktig för Profeten, Det sägs att Profeten har sagt att de som distanserar sig från familjen, kommer Gud att distansera sig ifrån. Han var mycket barmhärtig mot sina fiender både i Medina och framförallt i Mecka. När muslimerna erövrade Mecka, fick nästan alla hans fiender amnesti.”

Min intervju person säger att Koranen säger om Profeten att han har en bra karaktär. Hans *sunna* har mer eller mindre med välvilja, barmhärtighet att göra; till sin omgivning; till människor, natur, djur och växter.

Om Muhammeds anhängare säger han följande:”Muhammeds lärjungar var till och med rädda att bygga vägar osv. för att djur kan trampas och göras illa. Ibland kan religiösa människor (här menas muslimer) försöka spela moralpoliser; det lyckas man aldrig med. Ibland glöms den (av muslimer) mjuka, vänliga, fredliga sidan av islam i Koranen och i Muhammeds

sunna. Muhammeds religiösa budskap är fredligt.”

55-årig man ursprungligen från Tunisien

Tunisiern växte upp i en arabisk muslimsk familj. Om Muhammed säger han att Profeten var en vanlig människa med hög moral som kan lätt vara en förebild för vem som helst. Muhammed blev till för att efterliknas.

Muhammed var för mig, säger 55-åringen, bara Allah's sändebud i början. Han säger att han lärde känna Muhammed mer med tiden, via läsning av Korans tolkningar, biografier, hans egen *hadith*⁵³ och *sunna*.

Om profetens religiösa upplevelser säger Tunisiern följande: ”Profeten Muhammed valdes ut, formades och guidades av Allah genom hela sitt liv. Kortfattat kan man säga att han var utvald till troende innan han föddes. En troende som sökte sig fram på den av Allah, för honom, banade vägen mot sanningen och ända fram till uppenbarelsen och budskapet. Muhammeds kunskaper om religion kom till honom direkt från Allah via ängeln Gabriel. Och Muhammeds religiösa kunskap är sann och otvivelaktig för en troende muslim.”

Svar på min fråga om Muhammeds relationer till omgivningen säger 55-åringen följande om Muhammed: ”Han var en god make, en ödmjuk vän, en omtänksam bror till alla muslimer och en budbärare som ständigt, tålmodigt och som på det mest mänskliga sättet kallade hela mänskligheten till islam. Fientliga känslor hade han inte mot någon överhuvudtaget, eftersom Allah skapade honom på ett speciellt sätt som passade för den uppgift han så småningom tilldelades, och där hat och våld inte passar in.”

Svar på min fråga ”Finns det något som du vill gärna nämna från Muhammeds *sunna*?” nämner Tunisiern följande ur Profetens *sunna*: ”Frukta Gud var än du befinner dig, låt ditt misstag efterföljas av en god gärning för att utplåna det och uppför dig höviskt mot dina medmänniskor.” Denna *hadith* ur Muhammeds *sunna* kan vidareutvecklas så att den kan omfatta hela Koranens budskap, säger 55-åringen.

En 50 årig man ursprungligen från Gambia

50-åringen beskriver sin religiösa och kulturella uppväxtmiljö (i barndomen) på ungefär följande sätt: Han säger att han har haft en lugn och harmonisk religiös uppfostran i en kulturell miljö som var full med överflöd av kärlek, livsmedel och livskunskap. Han har alltid mer eller mindre varit en aktiv muslim. Som barn säger han att kraven mera inriktad på att lära oss hur man skall vara som muslim än själva utövandet.

Han beskriver sin bild av Muhammed från barndomen med följande ord; barmhärtig, snäll, givmild, sympatisk, rättvis, gudfruktig och barnkär. Han hävdar också att hans tidiga kunskap om Muhammed var från Koranen, profetens *sunna*, hadithböcker, berättelser från föräldrar och vuxna släktingar. Han besökte moskeér och lyssnade, när imamer predikade. Under tiden träffade han trosfränder via liknande kontakter, och kunde skaffa kunskap om Muhammed.

Om Muhammeds religiösa budskap säger 50-åringen: ”Profetens religiösa budskap var fredligt. Det följer samma röda tråd som andra profeter före honom. Han tog aldrig initiativ

⁵³ *Hadith*: Berättelse om Profeten Muhammeds uttalanden och handlingar.

till krig utan tvingades till försvar. Han löste hellre sina problem med fredliga medel. Dessutom förbjuder Allah honom och alla muslimer att orsaka eller föra aggressionskrig för att rättfärdiga sitt religiösa budskap.”

50-åringen säger att innan Muhammed fick sina gudomliga uppenbarelser från Gud var han en erkänd speciell person i Mecka. Min intervjuperson säger också att Muhammed fortsatte på samma bana i Medina men numera också som administratör och samhällsbyggare.

50-åringen säger under intervjun att Muhammeds relation till sin omgivning karakteriseras av generositet och barmhärtighet både mot vänner, fiender, djur och växter. Som exempel nämner han följande berättelser ur traditionen: ”Araberna hade för vana att surra fångar i rep och låta dem marschera till fots medan de själva red på sina kameler. När Muhammed upptäckte detta var han mycket irriterad, han förbjöd det och befriade fångarna från repen. Han var barmhärtig mot djur, t.ex. kameler (det främsta lastdjur som fanns i dåtidens Arabien) fick inte överbelastas på något sätt”.

En 27-årig man uppvuxen i Sverige men med kurdiska föräldrar

Hans svar på min första fråga (Kan du beskriva kort din religiösa och kulturella uppväxtmiljö och ditt förhållande till din religion?) var följande:

”Jag växte upp i ett hem med en mor och två äldre syskon. Min mamma var väldigt mån om att lära mig grunderna av islam, fastän hon själv hade begränsad kunskap. Min förhållande till islam är lite svårare att besvara, jag är muslim och försöker, tänker nästan alltid utifrån den utgångspunkten. Jag försöker alltid minnas att detta liv är tillfälligt och att jag som muslim vet att min plikt är att vara den Allah/Gud vill att jag ska göra”.

Han säger under intervjun att Muhammed var en människa med ett uppdrag av sin skapare med budskapet att människor ska erkänna och dyrka sin herre. Sedan säger han att Muhammed var en enkel människa, sann mot sin skapare och följde Allahs önskan. Profeten var uppfylld av Guds önskan och dyrkade honom utan någon vid Hans sida.

Det vet jag och har läst lite grann om Muhammed, att han var ett spädbarn när han lämnades av sin ensamma mor till en beduinkvinna vid namn Halima. Och senare som föräldralös uppfostrades Muhammed av diverse släktingar, säger 27-åringen.

Om Muhammeds relation till sin omgivning säger 27-åringen att Muhammed var kärleksfull mot sina vänner, familj, bundsförvanter och mot sina fiender var han rättvis. Han tillägger att Muhammed respekterade oavsett vad hans motståndare/fiender sade men var tuff när situationen krävde det.

Kvinna I (mellan 25-30 år) med palestinskt påbrå, uppvuxen i Sverige.

Hon är uppvuxen i Sverige. Hon säger att hon har växt upp med islam som en självklar del av sitt liv och lika självklart med den svenska kulturen. Islam gav min personlighet form och färg och förhindrade kulturkrockar mellan den svenska kulturen och mina föräldrars, säger hon. Om sin bild av Muhammed skriver hon att han är kärleksfull, romantisk, mäktig och som förmedlar kärlek och fred bland människor och samhällen. Muhammed är också en förebild för alla män, pappor, bröder, söner, coacher och vänner, tillägger hon.

Hon skriver att hon inte har så många minnen om Muhammed från barndom och tidiga

uppväxittiden. Det som hon mest kommer ihåg var mammas berättelser som sagor om andra profeter; Abraham, Moses, Jesus och med flera. Hon säger att skolans (i grundskolan) religionsböcker var fyllda med fördomar det vill säga att Muhammed i en del böcker beskrivs som blodtörstig krigare. Hon säger att hon tappade allt intresse att läsa liknande böcker.

Om sin intresse om Muhammed säger hon följande: ”Det var i senare tonåren jag intresserade mig för Muhammeds och hans biografi och detta var på grund av en föreläsning från en arabisk TV-kanal, vilka beskrev Muhammed som god, kärleksfull, omtänksam, harmonisk och fredlig.”

Hon säger att hennes kunskap om Muhammed är från Koranen, Profetens *sunna*, biografier, konferenser, diskussioner med andra och föreläsningar. Om Muhammeds barndomsår till hans religiösa uppenbarelser säger hon följande: ”Han hade god moral och hade också egenskaper som ledare, rådgivare och affärsman. Han blev allmänt känd som en pålitlig människa. Gud formade Muhammed som profet.”

Om Muhammeds religiösa budskap säger hon att hans budskap baseras på att göra nytta för samhället och att vara en god medborgare oavsett i vilket land man befinner sig. Man ska hjälpa människor oavsett religion, etnicitet, ras eller kön.

En del av mina frågor blev utan svar. Svar till min fråga ” Finns något som hon vill nämna från Koranen om Profeten?) svarade hon med en hel del *sûror*⁵⁴ från Koranen om Muhammed. Och här nedan skriver jag bara en av dem som hon nämnde som svar till min fråga:

”Den som lyder Sändebudet lyder Gud; och den som vänder honom ryggen (bör veta att) du inte är sänd att vaka över dem. (surat An-Nisa:80).”

Kvinna II (mellan 25-30 år) med palestinskt påbrå, uppvuxen i Sverige.

Hon ser sig själv som en svensk muslim. ”Mina föräldrar gav mig och mina syskon grunderna i religionen, rustade oss med redskap för att själva söka kunskap och att gå vidare,” säger hon.

Om sin bild av Muhammad säger hon att Muhammed var en vanlig människa som med sitt ledarskap uppvisade en fantastisk mjukhet, ödmjukhet, lojalitet, rättvisa, styrka och godhet som hade förmågan att locka fram det bästa ur alla människor. En from man, coach och mentor som visade hur man kan förena tro och världsliga ting för att åstadkomma framgång för sig och andra människor.

Om sin bild av Muhammed från barndom och tidiga uppväxittiden hävdar hon att hon har samma bild nu som då. ”Om människor idag skulle försöka följa Profetens fotspår så skulle världen vara en mycket bättre plats att leva på”, säger hon. Hon säger att hon söker främst kunskap om Muhammed genom Koranen och *hadith*böcker.

Hon skriver att Muhammed hade haft en mycket hård uppväxt med tanke på att Muhammed tidigt blev föräldralös, lämnades till en fosterfamilj och sedan togs omhand av olika släktingar. ”Han hade som vuxen ett rykte om att vara en pålitlig person. Under denna tid gifte han sig med en rik kvinna och blev en framgångsrik affärsman i staden Mecka.” säger

⁵⁴ *Sûra*: Koranen är indelad i 114 *sûror* vilka i sin tur innehåller ett varierande antal verser.

hon.

Om Muhammeds religiösa upplevelser säger hon att han fick sina första uppenbarelser vid 40-årsåldern. När ängeln Gabriel uppenbarade sig för Profeten var detta mycket omtumlande för honom eftersom han insåg allvaret och bördan i kallelsen. Vidare säger hon följande om Muhammed: "Hans religiösa budskap betyder fred för alla, människor, djur och alla andra varelser. Islam är en balanserad och praktisk religion som förenar det andliga med det världsliga utan att göra avkall på människans behov".

När det gäller Muhammeds relationer med människor säger hon att han var en kärleksfull, mycket tålmodig far, make, vän och bundsförvant. Hon säger att han aldrig förödmjukade någon, varken vän eller fiende. Han var respektfull, kärleksfull mot sina fruar och detta visar att islam är en kvinnovänlig religion.

Kvinna (20 år) med afghanskt påbrå, uppvuxen i Sverige.

Hon visste inte så mycket om Profeten. År 2004 började hon intressera sig mer för religionen islam och började delta på diverse föreläsningar om islam och om Muhammed. Hennes pappa berättade för henne att hon inte skulle prata illa om Muhammed när hon var barn och att Muhammed var Guds sändebud men mer fick hon inte möjlighet att veta.

Om Muhammeds liv innan hans religiösa upplevelser säger hon följande: "Han blev tidigt föräldralös. Han var känd som en pålitlig person. Sedan gifte han sig med en rik kvinna och var verksam som affärsman i staden Mecka."

Om Muhammeds religiösa uppenbarelser säger hon att han hade egenskaper som profeten Jesus, det vill säga att hjälpa sjuka människor att bli friska och predika för sin nya tro. Hon säger att Hans största upplevelse var att första gången möta ängeln Gabriel.

Min intervju person säger; "Muhammeds religiösa budskap är fredligt. Han respekterade andras rättigheter och tvingade inte på någon islam och var emot våld. På grund av sin tro blev Muhammed osams med människor i Mecka och blev utkastad av dem. Därför blev han tvungen att fly till Medina."

När det gäller Muhammeds relationer till människor säger hon följande: "Han var respektfull, vänlig mot sin familj, vänner och bundsförvanter. Han såg striden som den sista utvägen att lösa problem. Han var alltid öppet mot sina fiender och försökte alltid lösa problemen med dialog."

En 35-åring man från Kurdistan.

Om sin uppväxtmiljö säger han att han är född i en muslimsk familj och växte upp med muslimska värderingar. Han säger att Muhammed var en vanlig enkel person men det är omöjligt att någon person kan tänka så bra utan Guds hjälp.

Min intervju person hävdar följande om Muhammed: "Jag har den bild som en vanlig muslimsk familj brukar få av Muhammed. Profeten var snäll, vänlig, mjuk och vänfast. Man växte upp med många berättelser om hans godhet och barmhärtighet."

Om sin kunskap Muhammed säger han att han får den genom att läsa Koranen, Muhammeds

sunna.

När det gäller Muhammeds liv fram till kallelserna säger han att Muhammed var en vanlig person som varken kunde läsa eller skriva.

Om Muhammed säger 35-åringen följande: ”Han var känd som en pålitlig, uppriktig och trovärdig person i Mecka. Han var föräldralös och tog hand om sina släktingar. Sedan vid 25-årsåldern gifte han sig med en rik kvinna. Deras äktenskap var mycket lyckligt. Innan han började få sina religiösa upplevelser visste han ingenting om andra religioner. Muhammed var en enkel person som valdes av Gud. Muhammeds religiösa budskap är fredligt och undervisande.”

När det gäller Muhammeds liv i Mecka och Medina säger han att Muhammed förföljdes, trakasserades av Meckaborna på grund av sin tro.

”Till sist blev han tvungen att lämna Mecka. I Medina var folk vänliga och välkomnade honom. Han organiserade sig där enligt sin tro och islam blev en mäktig religion i hela denna del av Arabien under hans levnadsår. Han var snäll mot sina familjemedlemmar, och tyckte speciellt mycket om barn. Han var hjälpsam och vänlig mot sina vänner och pålitlig mot sina bundsförvanter. Mot sina fiender var han rättvis och försökte alltid lösa problemen med sina fiender genom att förhandla”, säger min intervjuperson.

En 50-åring från Västafrika

Denna man är uppvuxen på landet och där var nästan all muslimer. Hans pappa var Koranlärare och på så sätt lärde han sig en hel del om Muhammed under sin uppväxtmiljö: ”Muhammed var föräldralös och togs om hand av nära släktingar. Han var också en erkänt pålitlig person. Sedan gifte han sig med en rik affärskvinna. Muhammed var en lärd person som var både rik och generös och hjälpsam mot behövande personer.”

Efter sina religiösa studier i byn försökte han med hjälp av diverse ”lättlästa” böcker skaffa kunskap om Muhammed och islam. Sedan försökte han själv söka kunskap via ännu mer böcker, lyssna på lärda personer och träffa trosfränder.

Om Muhammeds liv fram till sina religiösa upplevelser säger min intervjuperson att förutom de välkända berättelserna om Profeten, finns inte så mycket om denna del av Muhammeds liv att tillägga. Han var herde. Han var föräldralös, levde ett hårt liv innan han gifte sig med den rika änkan Khadija. Han blev en framgångsrik affärsman och var lyckligt gift. Medan Khadija levde var hon ett stort stöd för Muhammed.

”När Muhammed fick sin första religiösa uppenbarelse var han rädd, skakad, förvirrad och till och med försökte ta livet av sig”, säger min intervjuperson.

Min intervjuperson säger att Muhammed varken kunde läsa eller skriva, men med Guds hjälp blev han en länk mellan Gud och människor. Han säger också att Muhammeds religiösa budskap var vägledande för människor därför att den tid som Profeten fick sina uppenbarelser vid var en orolig tid både andligt och politisk i Mecka.

Om Muhammeds olika perioder säger min intervju person följande: ”I början hade Muhammed skaffat sig ett bra liv i Mecka. Efter sina religiösa upplevelser och predikningar för sin tro fick han det mycket svårt. Han blev osams med Meckaborna. Han blev till slut utkastad från staden Mecka. I staden Medina förde han krig mot Mecka. Hans liv var inte heller lätt där, men han lyckades bygga muslimernas första institutioner och lyckades med sitt

budskap.”

50 –åringen säger att Muhammed som person var lugn, balanserad och lyckligt gift, vilket påverkade hans relationer med omgivningen. ”Muhammed var god och fredlig. Han var tillmötesgående båda mot sina vänner och fiender. Ett bra exempel på hans relationer till sina vänner var att Bilal, en av de första muslimerna, som var född slavbarn. Muhammed köpte honom fri från hans ägare. Han var en ödmjuk familjefar, vänlig och kär make.”, tilläger min intervju person.

En 50-åring från Egypten

Han är uppvuxen i en muslimsk miljö. Hemma hade han inte haft någon religiös uppfostran. Den enda medlemmen i familjen som var religiös var hans farmor, som han hade väldigt bra kontakt med.

”Min enda bild av Muhammed från barndomen, var farmors religiösa berättelser. Ungefär vid 15-16 årsåldern började jag intressera mig ännu mer för religionen islam och Profeten. Jag sökte mig till personer som var religiösa. Jag försökte umgås med dem och på så sätt lärde jag känna Muhammed ännu mer, säger min intervju person. Under sena tonåren brukade jag söka kunskap om islam och Muhammed genom att läsa böcker, läsa Koranen, Muhammeds hadithböcker, besöka moskéer och lyssna på predikanter.”

Om Muhammeds liv fram till hans religiösa upplevelser säger min intervju person följande: ”Muhammed föddes som allmänt känt utan sin pappa och detta är mycket viktigt för mig. Han lämnades till en beduinkvinna för amning. Han förlorade sin mamma när han var 6 år och kort efteråt förlorade han sin älskade farfar. Det blev en stor chock för Muhammed. Sådana händelser visar att Gud förberedde Muhammed för ett tungt ansvar. Gud förberedde honom på detta budskap på olika sätt. Han var känd som en pålitlig person. Han kallades *al-Amin* (den rättrådige) i staden Mecka.”

När det gäller hans religiösa upplevelser hävdar min intervju person att Muhammed varken var förberedd eller väntade sig några religiösa upplevelser. Det är välkänt att när han får sin första uppenbarelse blir han mycket skakad och deprimerad. Profeten visste nästan ingenting om andra religioner det vill säga judendom och kristendom. Han religiösa budskap är fredligt och medmänskligt.

Meckaperioden var för Muhammed 13 år av förföljelse. Meckaborna lyssnade inte till vad han predikade. De förkastade Gudsuppenbarelserna. Han blev tvungen att söka skydd. Till sist blev muslimerna tvungna att fly till Medina. I Medina fick de möjlighet att organisera sig och bygga det första muslimska samhället. Där blev en bas för Muhammed och muslimer att säkra sin överlevnad, tilläger min intervju person.

Bilden av Muhammed i min egen uppväxtmiljö

Eftersom jag själv är uppvuxen i en muslimsk miljö, ska jag försöka beskriva min bild av Muhammed från den tiden. Genom att själv svara på de intervjufrågor, som jag ställde till mina intervju personer, vill jag gärna beskriva min egen nuvarande bild om Muhammed.

Jag är uppvuxen i en helt muslimsk miljö. Det fanns förr i tiden en och annan armenisk by eller byar som var en blandning av muslimer och armenier (kristna) i närliggande områden. Efter förintelsen⁵⁵ 1915 fanns inte en enda kristen kvar i de områdena som jag var uppvuxen i. Islam var den enda religionen och Muhammed var den enda och högt älskade Profeten.

Vår by (Pirajmo) hade gamla anor; sju heliga platser runt omkring byn där våra förfäder var begravda för länge, länge sedan, enligt föräldrarnas berättelser. Den mest aktade begravningsplatsen var mitt i byn inne i ett byggnadskomplex; byggnaden bestod av en helig mans (en av våra förfäders) begravningsplats, en moské och en religiös skola (*madrassa*).

Under religiösa högtider, speciellt på onsdagar, kom människor från både när och fjärran för att besöka den heliga platsen mitt i byn. Det fanns också ett och annat närliggande berg, kulle eller lund som var heliga platser.

Det var en by bland de stora bergen; cirka 90 km från den stora staden Diyarbekir i norra Kurdistan. Man jobbade tre av årets årstider nästan oavbrutet, under vinterns cirka tre månader var man instängd med sina djur hemma, på grund av det hårda klimatet, framförallt snön.

Mina minnen av Muhammed från barndomen fram till tonåren består, för det mesta, av den tiden. Under vintern hade Pappa mycket tid. Han brukade lägga sin bönematta omsorgsfullt på golvet, på den väl valda platsen av rummet för att be fem gånger per dag. Det lät som om han njöt av ledigheten; bad till Gud under diverse ritualer vilka tog ibland mycket längre tid. Bönerna var på både arabiska och kurdiska. Muhammeds namn förekom ofta i bönerna. Då brukade de vuxna som var närvarande säga ”*Salli ala Seyidina Muhammed*” det vill säga Guds frid vare med Muhammed. Detta uttryck brukade alla vuxna säga när någon nämnt profeten Muhammeds namn. Bland byborna hade Muhammed många namn; det namn som användes mest var ”*Peygementeri Axirzamani*” vilket på svenska betyder ungefär ”Den siste Profeten”. Det var det mest älskvärda, respektfulla och vördnadsvärda uttrycket när man menade profeten Muhammed.

Det ingick också framförallt i föräldrars uppgift att, enligt deras religiösa tro, lära barnet islam, och uppfostra dem som goda muslimer. Även om Koranen var på arabiska - som muslim har man under tiden i olika sammanhang hört imamernas (prästernas) predikningar, träffat religiösa personer, besökt diverse religiösa ledare - kunde man de flesta av Koranens suror och Muhammeds *hadith*er det vill säga deras betydelse på kurdiska. Man hörde också många olika historier om dåvarande islams framstående gestalter som levde och verkade med Profeten.

Speciellt förekom religiösa samtal under vissa tider; t.ex. efter begravningsceremonier, svåra tider, sjukdomar och under religiösa högtider. Det brukade vi höra från föräldrar och andra vuxna människor från byn att Muhammed vittnar för alla muslimer inför domedagen för att muslimerna ska hamna på rätt ställe efter döden.

Föräldrar brukade skicka sina barn till byns imam eller andra lärda i byn för att få undervisning i Koranen. Det tog några år innan barnen kunde läsa det arabiska alfabetet ordentligt och läsa Koranen och andra viktiga böcker om islam och om Muhammed. En av dem som på så sätt fick en religiös utbildning var min storebror. Han kunde läsa religiösa

⁵⁵ Enligt vissa källor dödades en och en halv miljon armenier i Turkiet.

böcker, både på arabiska och turkiska.

Under slutet av 1960-talet översatte man en del böcker som återgav olika historier om Muhammed: Muhammeds uppenbarelser, hans utvandring ur Mecka, hans krig mot meckaborna eller mot otrogna och berättelser ur hans *sunna*. Det handlade också om hans relationer till vänner, familjen, omgivningen och en del historier om hans kända följeslagare.

Under vinterkvällarna, brukade släktingar och en del bybor komma till oss. I vardagsrummet brukade min bror läsa ur en av de ovan nämnda böckerna medan pappa avbröt honom då och då för att översätta det till kurdiska för oss: Till exempel när läsningen handlade om muslimernas krig mot otrogna var det utförliga och detaljerade krigsscener. Då stämningen i vardagsrummet var mycket spänd brukade en och annan kvinna gråta, en del män ansträngde sig för att dölja sina tårar. Muhammeds kända krigsfält som *Bedr*, *Uhud*, oasen *Kayber* och framförallt belägringen av Medina var de mest lästa berättelserna från böckerna.

Man fick höra mycket om hur Muhammeds följeslagare, härförare och krigare var ädla, barmhärtiga och modiga. Men den ädlaste, barmhärtigaste och gudfruktigaste av alla var alltid Muhammed. Han kunde, genom uppenbarelserna, visa den rätta vägen för muslimerna och på detta sätt hjälpa dem. Han var barmhärtig mot barn och kvinnor. Han hjälpte änkor och deras barn. Han beskrevs som en mjuk och kär familj far.

Man brukade hänvisa till Muhammeds *sunna* och en och annan sura ur Koranen när det gällde religiösa plikter, uppfostran, relationer mellan föräldrar och barn, relationen mellan man och kvinna och relationen med omgivningen. Det fanns alltid någonting som man kunde knyta till sammanhanget av olika händelser (i byn) som man påstod att Muhammed har sagt under sitt levnadsår.

När det gäller Muhammeds fruar brukade nämnas två kvinnor eller så minns jag Khadija och Aísa. Khadija var den kärleksfulla, mjuka, kloka maken och mamman, medan Aisha var kärleksfull också, men när det gällde kunde hon båda höja rösten och säga ifrån som Muhammeds maka. Profetens familjrelation brukade komma på tal ofta, när man pratade om relationer mellan man och kvinna hemma. I detta sammanhang beskrevs Muhammed som en trofast, mjuk, kärleksfull och tolerant make.

Under Ramadan (troende muslimer fastar en månad) och andra religiösa högtider var det fridfullt, stämningsfullt båda hemma och i byn. Man prisade Gud och sjöng religiösa hymner till Muhammeds ära. Under arbetsperioden var det inte så mycket prat om Gud, Muhammed eller andra kära berättelser som man ägnade sig åt under vintern. Det verkade som om de vuxna hade bråttom men ville ändå göra sina religiösa plikter. De försökte utföra den nödvändigaste av alla plikterna.

Pappa hade en böneplats under ett träd i vår vin- och trädgård som han ofta arbetade i. Han brukade ta det lugnt och be sin middagsbön eller kvällsbön i lugn och ro, innan han gick hem. Det var intressant att se detta pass av hans ”plikt”; då brukade vi höra en annan historia om Muhammeds gudfruktighet och de andra ädlaste egenskaperna av Profeten.

Eftersom man var tvungen att arbeta mycket under den tiden i byn jag kommer ihåg, brukade pappa säga att Muhammed har sagt följande: ”Man ska arbeta som om man aldrig dör; och man ska be för sin Gud som om man ska dö imorgon.”

Det verkade som om vi barn redan hade glömt en hel del från vinters religiösa uppfostran under den intensiva arbetsperioden i byn. Bland så många sysslor verkade det som om många vuxna personer också på ett eller annat sätt hade försummat sina religiösa plikter. Det verkade som om man hade tusen olika orsaker för att försumma sina religiösa plikter och att ibland vara osams, gnälla, höja rösten mot varandra och bli avundsjuka, till och med bråka och svära. Det som jag kommer ihåg var människor trevliga mot varandra och den religiösa stämningen var ganska fridfull i vår by under vintertiden.

Analys och diskussion

Det verkar som islam och Muhammed var involverat i nästan alla sammanhang i människornas liv i byn (åtminstone i vissa perioder); barnuppfostran, relationer mellan man och kvinna, konflikter mellan byborna och deras relation till omgivningen. Man hänvisade för det mesta till Muhammeds *sunna*, *hadith* och en och annan sura ur Koranen för att rättfärdiga sina påståenden och handlingar.

Muhammed beskrevs som en Guds profet som hade ädla egenskaper. Han var barmhärtig och gudfruktig. Han var trofast både mot sin familj och sina vänner. Han kommer att bevittna för sin *umma*⁵⁶ det vill säga för alla muslimer inför domedagen. Det som jag kommer ihåg från min uppväxttid var att religionen (islam) och Muhammed också som en källa för harmoni, att lösa vardagliga problem och finna en mening med livet.

Jag och mina intervjupersoner har mer eller mindre ungefär liknande bilder när det gäller Muhammed under våra uppväxttider. Mina bilder är från min tidiga barndom och uppväxttid medan deras bild om Profeten är från barndom och uppväxttid till idag. Jag har skrivit en hel del om mitt intervjuresultat med de ovan nämnda personer och deras bild av Muhammed. Jag har fått liknande svar på mina frågor om profeten Muhammed, vilket kan betyda att jag valde personer som är aktiva i samfund - och föreningslivet eller aktiva i sina religiösa plikter.

En av mina intervjupersoner beskriver Profeten som en vanlig människa med hög moral som lätt kan vara en förebild för vem som helst. Han (Muhammed) valdes ut, formades och guidades av Allah genom hela sitt liv.

En annan av mina intervjupersoner berättar om Profetens religiösa budskap som betyder frid, harmoni, lag, ordning, trygghet och ärlighet. Hans religiösa budskap är undervisande, vägledande vilka förklarar olika aspekter på livet och livet efter döden.

En tredje säger att Muhammed redan innan uppenbarelserna var en erkänd speciell person i Mecka. Han var känd som rättrådig och ärlig vilket rönt honom namnet *al-amin*. Han blev profet, en lysande stjärna och Guds sändebud.

Den fjärde berättar att Muhammed hade ett uppdrag av sin skapare med budskapet att människan ska erkänna och dyrka sin Herre/Gud. Nästan alla mina intervjupersoner har mer eller mindre samma uttrycksätt att visa sin respekt för Muhammed.

De är troende personer och deras bild av Muhammed kommer från vad de läser ur Koranen, *hadith* och hör från en del lärda muslimer.

⁵⁶ Islamiskt samfund, syftar på det världsomspännande muslimska samfundet.

Jag ställde samma frågor, som jag nämnt tidigare, till alla mina intervjupersoner men då och då blev jag nästan tvungen att ställa någon annan fråga till en del av mina intervjupersoner. De var ivriga att prata om Muhammed och diskutera en och annan dagsaktuell händelse, till exempel händelsen med Muhammeds bilder i Danmark från förra året (2006) och senare i Sverige och en del illdåd som begås av terrororganisationer som kallar sig muslimer. Alltid med sin vana trogen brukade mina intervjupersoner säga ”Guds frid vare med honom” när man nämnde ordet Profeten eller Muhammed. Man tycker om Muhammed och har en stor respekt för honom, Muhammed är för troende muslimer som en värdefull gåva från ovan (Gud) som man försöker värda med sina ord och handlingar. När Muhammeds namn kommer på tal i en konversation med en troende muslim, brukar denne visa sin respekt även med ord, beteende och till och med kroppslig uppträdande.

Det verkar som om mina intervjupersoner inte vill höra om Muhammed förutom vad som står i Koranen och hans *sunna*. Det är inte på något sätt oartigt, utan mycket vänligt men man vill bevara den bild som finns där.

På grund av mitt uppsatsarbete har jag undersökt några religionshistoriska böcker om Muhammed. Under intervjuerna nämnde jag de böckerna. Det var helt främmande litteratur för de flesta. Det som jag märkte (under intervjuerna och via mail och per telefon också) har en del inte heller något intresse att läsa liknande böcker om Muhammed.

Christer Hedin har skrivit några böcker och en del artiklar om islam och muslimer. Han hävdar i en av sina artiklar att Sveriges muslimer har ytterst sällan utnyttjat västerländska författares skrifter för att skaffa sig kunskap om sin egen religion.⁵⁷ Han hävdar vidare att det ligger något tragiskt i det förhållandet att stora västerländska forskare som Tor Andre aldrig har vunnit muslimernas erkännande. Muslimer i Sverige har tillgodosett sitt behov av litteratur genom att översätta eller ge ut egna böcker om islam.

Jag besökte några gånger biblioteken i den stora moskén i Södermalm för att samla material (böcker och biografier) om Muhammed. Det hittade jag inte, i stället hänvisades jag till Koranen och en del skrifter om Muhammeds *sunna och hadith*.

Det som jag märkte under intervjuerna var att mina intervjupersoner var intresserade (när det gäller islam och Muhammed) att nästan bara läsa vad som finns i Koranen och Muhammeds *hadith* och var en del kända religiösa muslimer har skrivit om islam och om Muhammed.

I min uppväxtmiljö påverkade religionen människornas vardag och lättade en hel del av deras vardagliga bördor och problem. Religionen lovade också ett evigt gott liv efter döden om människor gjorde rätt för sig, enligt dem.

Jag tror en av dem var min pappa som försökte efterlikna den rätta muslimen (enligt honom) som finns i Koranen och Muhammeds *sunna och hadith*. Därför jobbade han som om han aldrig dör (meningen var att han och hans efterkommande ska få ett bättre liv – ekonomiskt) och han gjorde sina religiösa plikter som om han ska dö imorgon (meningen med detta var att efter döden ha ett bra och evigt liv).

”Muhammed som profet vittnar inför domedagen och då vill inte en troende muslim skämmas för sina gärningar när han ska träffa Profeten denna dag”, brukade vi barn höra från både

⁵⁷ Hedin, sid.221.

föräldrar och andra vuxna människor i byn.

När det gäller mina intervjupersoner kan jag skriva kort att det intryck som jag fick av dem är lite annorlunda än vad jag fick från människor från min uppväxtmiljö. Religionen verkar inte styra mina intervjupersoners vardag lika mycket. De lever och verkar i ett sekulärt samhälle även om de försöker - för det mesta - röra sig i en begränsad krets t.ex. verksamma i olika institutioner, umgås med sina trosfränder och läser ensidigt litteratur båda om sin religion och Muhammed.

De jobbar och verkar i ett samhälle som har en annan religion, en annan kultur och de flesta människor har en annan syn på religionen. Deras barn går till dagis, skolor och får den utbildning och uppfostran som alla andra barn. Det märker man hos de unga kvinnliga intervjupersonerna som jag har mejlat och pratat med per telefon och fått svar på mina frågor. De är aktiva i sin tro. Muhammed som profet är också som en kär vän (deras uttryck), en gåva från Gud men de har ändå någonting som gör lättare att kommunicera med dem. De använder ett annat språk. Även om jag inte har träffat dem personligen, verkar de mer rörliga och ivriga i sin bild av Muhammed medan de manliga (lite äldre) är lugna och trygga i sin bild av Muhammed.

Att hålla balans och harmoni i en traditionell troende muslimsk familj i ett sekulärt samhälle verkar inte vara lätt. Mina intervjupersoner nämnde alltid till de berättelser om familjen som finns i Koranen och i en del *hadithböcker*.

Ett annat uttryck som ofta nämndes var Profetens fördömande av våld och krig, vilket verkade mycket trovärdigt när de uttryckte sin starka ovilja mot illdåd som görs av terrororganisationer i islams namn.

Här nedan ska jag försöka återge den andra bilden av Muhammed som finns i de undersökta religionshistoriska böckerna. I denna del av mitt uppsatsarbete försöker jag forska om Muhammed i en del religionshistorisk litteratur. Jag citerar och refererar en del intressanta rader ur de här böckerna: Muhammed som en andlig och religiös person, som make och far, som religiös och politisk ledare, härförare samt som köpman. På så sätt försöker jag ge den bild som finns i de biografierna.

Genom att undersöka Muhammed i de här böckerna får man veta att det har skrivits åtskilliga böcker om Muhammed genom tiderna. Muhammed som profet var länge en mycket kontroversiell person, speciellt i Europa. Man tvivlade på uppriktigheten, äktheten i hans fromhet. Men numera (enligt den moderna forskningen) är man fullt eniga om att Muhammed var en genomärlig man som trodde personligen på sin mission och var fylld av en nitälskan om sina landsmäns frälsning.

Det intressanta med de biografiböckerna är att man beskriver dåtidens omständigheter som rådde i Mellanöstern; politiska, ekonomiska och religiösa konflikter. Man försöker på så sätt beskriva Muhammed båda som en religiös och politisk ledare. Med den historiska synen i de här undersökta böckerna får man ett brett perspektiv på Muhammed. Till exempel i första delen av mitt uppsatsarbete, som består av intervjuer med en del troende muslimer i Stockholm, vill antingen mina intervjupersoner inte prata om hans verksamhet som köpman eller bryr de sig inte om denna del av hans liv. Men en av mina intervjupersoner nämner under intervjun att Muhammed visste ingenting om andra religioner och under den tiden fanns inte heller några betydande eller kunniga personer som tillhörde andra religioner i Mecka.

Deras gemensamma tro är att Muhammed valdes ut, formades och guidades av Gud genom hela sitt liv. Muhammed var en enkel människa som varken kunde läsa eller skriva. Allt som Muhammed har sagt och gjort kom från Gud. Det skrivs också i de religionshistoriska böckerna att troende muslimer tycker om att använda sig av de ovan nämnda påståenden om Muhammed.

Men i biografiböckerna får man en mycket annorlunda bild av Muhammed. Muhammeds verksamhet som köpman och senare hans mer och mer andliga och religiösa verksamhet ledde till intensiva kontakter med människor både i arabiska inlandet och en del betydande handelscentra i mellanöstern. I Muhammeds tidiga verksamhet som karavanhandlare hade kamelens unika anpassning i ökenområdet spelat kanske en viktig roll också när det gäller hans kännedom om andra områden utanför det arabiska inlandet, tror jag.

Jag har skrivit kort om kamelernas unika egenskaper för att tänka på dessa djurs betydelse i karavanhandeln och vilka möjligheter de kan åstadkomma när det gäller att forsla varor mellan olika handelscentra och knyta kontakter. Med hjälp av kamelens unika egenskaper blev den mäktiga öknen kanske inte så svår att forsla varor och knyta kontakter i och föra information kors och tvärs mellan områden som låg långt ifrån varandra i dåtidens Mellanöstern.

De ovan nämnda raderna kan vara också ett argument mot dem som hävdar att under Muhammeds tid var man mer eller mindre instängd i sina hemtrakter. Det är känt att troende muslimer tycker om att hävda att Muhammed inte hade någon kännedom när det gäller dåtidens politiska och religiösa omständigheter som rådde under den tiden.

Man kan hävda att Muhammed kände de områdena som kontrollerades av Bysans, Persien och deras respektive arabiska vasallstater genom sin verksamhet både som karavanhandlare och som en intensiv andlig och religiös person. Arabiska inlandets köpman och beduinstammar hade mer eller mindre ständiga intressekonflikter med de stora imperiernas respektive arabiska vasallstater. Ökenstammarna försökte alltid begära bördiga jordar i Syrien och Mesopotamien. Ökenstammarna var ständigt i krig med vasallstaternas lättroliga så kallade och flygande kårer nära gränstrakterna i öknen.

Jag tror också att det förtryck och orättvisor som man utsatte en del av Arabien för var Muhammed mer eller mindre medveten om. Handelskaravaner från det arabiska inlandet låg under skattedrivarnas hårda kontroll. Arabiska vasallstater var också i ständigt krig med varandra. Det var en orolig och mycket osäker tid. Det politiska och ekonomiska trycket från de båda imperierna ledde säkert till frustration bland folken i Arabien kanske ännu mer i inre Arabien (hos ökenaraberna).

Det förekom också i de biografierna att en del arabiska lärda, det vill säga *hanifer*, hävdade att alla folk har en egen profet och religion, medan de (araberna) varken har en religion eller profet det vill säga Gud har glömt dem.

Staden Mecka var ett mäktigt handelscentrum i det arabiska inlandet, samtidigt var den en livlig stad när det gällde det andliga och religiösa livet. Muhammed levde och verkade i denna stad. Den bild av Muhammed som man får genom de undersökta böckerna är att han ännu mer formades och guidades av dåtidens omständigheter. Tanken att han var en vanlig enkel människa bland många andra som en del troende muslimer tycker om att hävda, stämmer inte med den bild som finns i de ovan nämnda biografiböckerna.

Muhammed hade kontakter med landet Abessinien, dagens Yemen, samt hade kontakter med närliggande städer i arabiska inlandet. Han lämnade sin stad Mecka på grund av förföljelser. Genom sina välvalda kontakter utvandrade Muhammed med sina anhängare från Mecka till staden Medina. Där börjar han sina väl planerade krig mot sina främsta fiender, meckaborna. Muhammed bildar allianser med olika arabiska och judiska stammar; å ena sidan han är mycket mån att behålla och vårda sina överenskommelser, å andra sidan när situationen kräver – om man säger så – kunde han bryta överenskommelser och föra krig mot dem. Staden Mecka var ett mycket betydelsefull handelscentra; en viktig knypunkt när det gällde att forsla varor kors och tvärs i Mellanöstern. Ett fredligt Mecka gynnade båda de stora imperiernas intressen.

Men de stora imperierna förde länge ett destruktivt krig mot varandra. De (båda imperierna) bröt också den mångåriga alliansen med sina arabiska vasallstater som brukade kontrollera det arabiska inlandet. Utan de stora imperiernas ekonomiska och militära hjälp förlorade vasallstaterna kontroll över arabiska inlandet. Under denna tid förde Muhammed sina välplanerade krig mot Mecka. Detta kanske visar att Muhammed var mycket medveten om dåtidens omständigheter som rådde i området. Han valde den mest gynnsamma tiden för att föra krig mot sina fiender och predika sin religiösa tro.

Under rubriken ”syfte och frågeställning” skrev jag några frågor, vilka min analys av uppsatsen ska vara ett svar på. Frågorna är besvarade, men här i slutet av mitt arbete vill jag precisera mina svar:

Hos troende muslimer var Muhammed en enkel, vanlig person som hade vissa egenskaper: han var vänlig, pålitlig, hjälpsam och medmänsklig. Han valdes ut, formades och guidades av Gud genom hela sitt liv. Han sökte sig fram till sanningen med hjälp av Gud, fick uppenbarelsen och sitt budskap. Muhammed visste varken om den ena eller den andra religionen utan fick sina gudomliga uppenbarelsen från Gud.

I den undersökta litteraturen beskrivs de historiska förutsättningar som rådde i området och på så sätt vill man påpeka att Muhammed var påverkad av religiösa och politiska faktorer. Han beskrivs också som en genomärlig, andlig och religiös person som trodde på hans andliga och religiösa upplevelser. Hans handlingar och en del uppenbarelsen under sin tid i Medina kritiserades. Han beskrivs också som en av de stora religiösa och politiska gestalterna i sin tid. I inledningen av min uppsats har jag hävdade att för mig känns det viktigt att komplettera det religiösa inifrånperspektivet med ett utifrånperspektiv som gör att man får lite mer distans till sin egen tro och samtidigt får en större tolerans till andras tro. Genom att intervjua några troende muslimer försökte jag lyfta fram det religiösa inifrånperspektivet och genom att forska om Muhammed i de religiöshistoriska böckerna försökte jag lyfta fram utifrånperspektivet. De skillnader som kommer fram i mitt uppsatsarbete om Muhammed beror på de två perspektiven som jag nämnde ovan.

Muslimska troende anser att Koranen är en direkt och felfri uppenbarelse. På samma sätt troende judar om Gamla Testamentet och kristna troende om Nya Testamentet vilket märks genom mina intervjuer. Där märkte jag också att de har svårigheter med det historiska synsättet som finns i de undersökta böckerna om Muhammed.

Sammanfattning

Utifrån en genomgång av den religionshistoriska litteraturen har följande framkommit:

- Muhammed framställs som en genomärlig person som trodde starkt på sina andliga och religiösa upplevelser. Han var samtidigt bekant med dåtidens religiösa och politiska omständigheter som rådde i Arabien. I staden Medina märks mer hans politiska egenskaper och han lyckas med sin skicklighet bilda ett nytt samhälle och åstadkomma en stor förändring i stora delen av Arabien under sina levnadsår.
- Han beskrivs både som en religiös och politisk person. Det beskrivs också att under den tiden religion och religiositet spelade en viktig roll både i de stora imperiernas statsmakt och i enskilda människors liv.
- Muhammeds liv beskrivs i två perioder. I den ena beskrivs han som en intensiv religiös och andlig person i staden Mecka medan i den andra beskrivs han mera som en politisk och skicklig härförare i staden Medina.

Utifrån de genomförda intervjuerna har följande framkommit:

- Muhammed anses vara en vanlig människa som valdes av gud för att visa den rätta vägen för människorna. Muhammed beskrivs som en lugn, vänlig, faderlig och barmhärtig person.
- Mina intervjupersoner tycker att vi människor lätt kan göra fel och synda medan Gud via sitt sändebud (Muhammed) hjälper oss att hitta den rätta vägen.
- Man anser att Muhammed brukade lösa sina konflikter med andra på fredliga sätt. Idag glömmer en del muslimer den mjuka, vänliga, fredliga sidan av islam i Koranen och i Muhammeds *sunna*.
- Bilden av Muhammed i det hela präglas av deras uppväxtmiljö, Koranen, Muhammeds *sunna* och *haditherna*.

Källförteckning

Litteratur

André, Tor och Geo Widengren (1950) *Muhammed; hans liv och hans tro (Andra omarbetade och utökade upplagan)*. Stockholm: Natur och Kultur.

Armstrong, Karen (1992/2003) *Muhammed; en biografi (övr. Brogren, Margareta)*. Falun: ScandBook AB.

Briem, Efraim (1938) *Buddha, Muhammed, Jesus*. Lund: C. W. K. Gleerups Förlag.

Hedin, Christer: (1999) ”Islam på svenska - det tryckta ordet i tjänst åt Sveriges muslimer”
Ingmar Svanberg & David Westerlund (red.)*Blågul Islam? Muslimer i Sverige* sid. 221. Nora: Nya Doxa

Lindgren. O. E. (1897) *Muhammed och Qoránen*. Göteborg: Wettergren & Kerber.

Rodinson, Maxime (1961/1981) *Muhammed (övr. Rydberg, Ingvar)*. Köthen, DDR: Gidlunds.

Rogerson, Barnaby (2003/2004) *Profeten Muhammed; hans liv och samtid (övr. Holman, Gunhild Winqvist)*. Finland: WS Bookwell.

Intervjuer

35-årig manlig muslim intervjuad i Stockholmsmoské 15 maj år 2007

55-årig manlig muslim intervjuad i Stockholmsmoské 16 maj år 2007

50-årig manlig muslim intervjuad i ett café i Stockholm 28 maj år 2007

27-årig manlig muslim intervjuad i sitt hem i Stockholm 30 maj år 2007

En kvinna (mellan 20 och 25år) intervjuad via mail och per telefon

I Stockholm under september år 2007

En kvinna (mellan 20 och 25 år) intervjuad via mail och per telefon

I Stockholm under september år 2007

20-åring kvinnlig muslim intervjuad via mail och per telefon

I Stockholm under september år 2007

En manlig muslim intervjuad i sin arbetsplats i Stockholm 15 september år 2007

50-åring manlig muslim intervjuad i sin arbetsplats i Stockholm 20 september år 2007

48-åring manlig muslim intervjuad i Stockholmsmoské 28 september år 2007